

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,
ahova a lap szétküldésére vonat-
: kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél íven.
Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.
Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,
ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
: tések és hirdetési díjak küldendők. ::

SZLEZÁK LÁSZLÓ

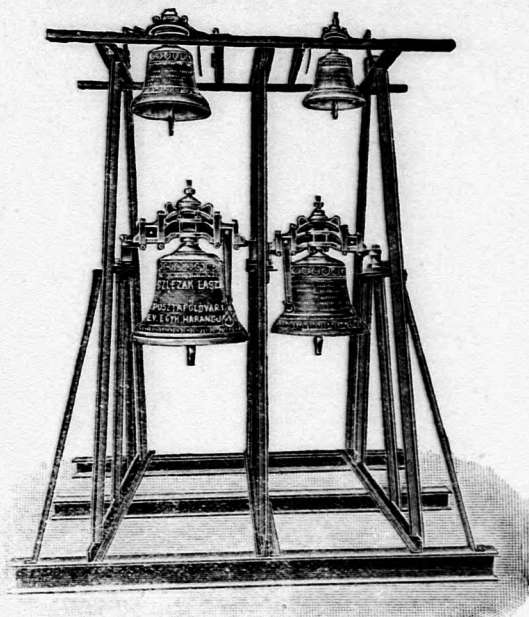
Budapest, VI., Frangepán-u.

1900. évi párisi világ-
kiállításon kitüntetve. 77. szám. (Saját házában)

Ajánlja legjobban berendezett harangöntődjét a nemes egyházak részére. Harangokat bármily nagyságban ujonnan önt, régi, repedt, vagy nem összhangzó harangokat a legmagasabb árban átveszi és átönti a leg szebb zengzetben, a legfinomabb harangérből, tiszta csengő hanggal. Minden harang hangja előre határozatlik meg. — Különösen ajánlja a legjobbnak bizonyult és a legkönnyebben kezelhető harangfelszereléseit, amelyek a torony falait nem rázzák, akár kovácsolt-, akár öntöttvas szerkezettel. A legujabban öntöttem a mattyi, a szentesi ref. öregtemplom harangjait; átszereltem és vasállványokra helyeztem a karai, sussai, szentendrei, tiszadadai, zádorházi, orosházi, apáthegyaljai, szelistei stb. egyházak harangjait, jelenleg öntöm a törökszentmiklósi ref. egyház 4 harangját kb. 3400 kg., a klenóci ev. egyház nagyharangját 2400 kg., az olaszliszka egyházét 600 kg. súlyban.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál és kívánatra a helyszínére saját költségen utazik.
Számos egyházi elismerés! Telefonszám: 174—16.

harang-ércöntőde, harangfelszerelés
és haranglábgyár

Ezen harangok 1913-ban a pusztaföldvári evang. egyház részére készültek, méltóságos Balla Mihály miniszteri tanácsos úr rendelésére.

Toronyórákat

gyárt minden nagyságban, elsőrendű modern kivitelben, sok évi jótállással a

Villamosóra- és toronyóragyár

Budapest, Szív-utca 32.

Budapest székesfőváros szerződéses toronyórási. Több aranyéremmel kitüntetett. Költségvetés díjtalan. Előnyös fizetési feltételek.

Kunz József és Tsa

cs. és kir. udvari száll. kir. kiváltságos nagykereskedők

Budapest, V., Deák Ferenc-u. és Bécsi-u. sarok.

Vászon, asztalnemű, női és uri divat-cikkek, menyasszonyi kelengye, uri és női fehérneműek, gyermekruha, szőnyeg, függöny, magyar háziipari cikkek nagy áruháza.

Ne menjünk üres kézzel sebesült és beteg katonáink látogatására!

Hasznos és lelket építő olvasmányokat osztozathatunk közöttük, mely az ő szomorúságukra fényt derít. Ajánljuk e célból az **Uray Sándor** debreceni lelkész által szerkesztett

Bibliai képcsarnok

című 2 és 4 filléres traktátus sorozatot. Rövid, világos és egyszerű elmélkedések ezek az Élet könyvéből, mindenkhez művészi kivitelű kép van alkalmazva. Mindenik egy-egy

==== útjelző a Szentíráshoz. ====

A „Bibliai Képcsarnok“ a következő két sorozatból áll:

I. sorozat: **Ószövetségi képek.**

Jób. 4 oldal.....-02	A XXIV. zsoltár. 8 oldal.....-02
Arany borjú. 8 oldal.....-04	A babyloni vizeknél 4 oldal.....-02
Sámson meséje. 4 oldal.....-02	

II. sorozat: **Újszövetségi képek.**

Jézus születése 8 oldal.....-04	Zakeus. 4 oldal.....-02
Jézus tamitványai. 8 oldal.....-04	Tékozló fiú. 4 oldal.....-02
Jézus és a gyermekek. 4 oldal.....-02	Irgalmas Samaritanus. 4 oldal.....-02
Jézus és a Samáriai nő. 8 old.....-04	Jairus leánya. 4 oldal.....-02
Kánai menyegző. 4 oldal.....-02	Mária és Mártha. 4 oldal.....-04

Nagyobb rendelésnél megfelelő kedvezmény!

25 koronás rendelésnél 25⁰/_o; 50 koronás rendelésnél 40⁰/_o;
100 koronás rendelésnél 50⁰/_o árengedményt nyújtunk.

Kiváló tisztelettel

Hegedüs és Sándor

protestáns irodalmi könyvkiadóhivatala DEBRECEN.

NOVOTNY ANTAL FIA

harangöntőde és vasharanglábgyár
Temesvár, Gyárváros.

Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoportok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. Különösen ajánlja saját találmányu új modern átlukasztott

harangjait

melyek felső részükön a hegedűéhez hasonló S alakú nyílásokkal vannak ellátva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hang-

guak, mint régi modoruak. Ily szerkezetű 327 kgos harang hangban egyenlő 467 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá fogatható vertvas-koronákat, régi harangok lyet nekkel való újra szerelését és vertvas-harang állványokak.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak - Az 1896 orsz. kiállításon milleniumi nagy éremmel kitüntetve.

A tisztelendő lelkész és tanár urak figyelmébe.

Elegáns, tartós minőségű, modern szabású **őszi és téli fiú- és leányka-ruhákat** szolid áron vásárolhatjuk az előnyösen ismert

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari és kamarai szállító férfi-, fiú- és leánykaruha telepénél
Debreczen, Piac-utca 51., Főpostával szemben.

* Árjegyzék kívánatra díjtalanul küldetik. *

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,

ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként **egyszer**, szombaton, másfél íven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Imádság.

1915 március 15-re.

Akaratodnak hatalmas szavára, mindenható Isten, mi kegyelmes Atyánk, esztendőnkől egy évszak elsietni készül. A zord, hideg tél távozik, hogy helyet adjon a tavasznak; a halál hal meg, hogy helyét elfoglalja a virulás és az élet.

Megüdvözljük az eljövő tavaszt. Ajkunkon a költő szava kél:

„Az illanó perc szálló szárnyát
Megállítanám: óh ne tovább!
Hogy mindörökké így csügghetnék
Tavasz! . . . te nagy szépségeden.
S színed mindig enyém maradna,
Mint most e kéjes pillanatba'
A magaménak érzem.
Hogy vége-hossza ne szakadna
A bűvöletnek, mely leköt.
És ébredésre, csalódásra
Tündér álmomból föl ne rázna:
Virághullás, aszott mezők.“

Virághullás . . . aszott mezők . . . ott kint a vad északi sivatagon, hol még nincs tavasz; avagy ha van: szende, kedves virág helyett vérrózsát terem; ott kint, hol márciusnak virága: a vér borít mindent: erdőt, mezőt, dombot, sikot!

Mindenható Isten, örök Atyánk, te akartad, hogy úgy kétszáz esztendővel ezelőtt ép úgy zsendüljön a tavasz zöldje síkon, hegyen, völgyön, mint ma . . . te akartad, hogy ép úgy zsendüljenek meg a remények, vágyak, álmok a szívekben, mint ma . . .

. . . Ahogy a muzulmán kelet felé fordul, mikor imádkozik, úgy fordult a magyar észak felé, mikor lelkét áhitat szállta meg s könyörgésével Tehozzád közelített. Észak felől várta megváltóját . . .

. . . Megjött . . . A Te küldötted volt. Szava által zendült az egész határon:

„Az Isten nevében itt vagyok, én népem
A honi határon.

Rézdobok, trombiták riadozzatok át
Nagy Magyarországon!
A hatalmas Isten ideküldött engem
A puszta hazába,
Régi jussaidnak, szent szabadságodnak
Igaz oltalmára.
Megmentek, megváltlak! Széttöröm a láncod,
Fogyatom a könnyed:
Én vagyok szózata, tárogató hangja
A te jövőödnek.“

Eljött . . . elment . . . Uram! te vissza hívtad.
De a remény a szívekben, a lelkekben, a magyar nemzetben megmaradt. Hogy visza jön még!

„Amerre bújdokol erdön, hegyen át:
Ne mossa le zápor a lába nyomát,
Avarba ne rejtse levéltakaró
Szél el ne söpörje, ne fódje be hó.
Őrizze meg épen a sűrű vadon,
Maradjon sugaras mindig az a nyom,
Minden kis porszeme sértetlen álljon,
Hogy jóságos urunk visszataláljon!“

A remény táplált, biztatott s elvégre valóra vált. Százötven év múlva azon a napon, melynek emlékére ma összegyűltünk Atyánk szent háznak szentelt falai között. Megjött Magyarhonba . . . visszatalált az eszme, a szellem.

A test elporladt; nagy, híres vitézei elhamvadtak s csak te tudod, Atyánk, hogy merre alusszák örök álmukat?! Ők elmúltanak. De ime a tavasz visszatér, mint akkor; a rügyek fakadnak, mint akkor; a virágok színpompája napról-napra jobban tarkítja a földet; és ép oly frissen fakad fel hű néped szívében az emlékezet . . . mint a repkény, szeliden körülöleli a váromlodekokat s virággal hinti be az elfedett sírokat.

A tél elmúlik, a tavasz visszajön. Az ember meghal; de amit képviselt: az eszme, megmarad!

„Portested is széthulland így, igaz,
De száz alakban újlag felélsz,
És nem kell újra semmit kezdened.“

... 1711 ápr. 30-ikára 1848 márc. 15-ike következett. Atyánk! csodás hatalmú Istenünk: nem akartad, hogy hű nemzeted kitöröltessék az élő nemzetek sorából: kibocsátottad hát egy ily napon mennyei fénylábokból szeretetednek, gondviselésednek szárnyas angyalát, ki a hazát újra hazává, a nemzetet ismét nemzeté tette. „Szabad szót adtál a rejtett gondolatnak, ledült romoknak átkozott porán“ ... Férfiakat adtál, kik felelősség mellett vezéreljék nemzetedet az óhajtott révpárt felé ... Egyenlővé tettél a pórt s az urat a törvény előtt polgári s vallási tekintetben ... Cselekedted, hogy hétszáz-ezer helyett tizenöt millió lélek vallhassa magát szabad haza szabad fiának ... s mondhassa a hazát hazájának ... Napvilágod fényét visszaadtad azoknak, kik hazájok szent szerelme miatt sötét börtönök penészes falai között tengették szomorú életüket ... Egyesítetted a két testvér hazát, hogy a magyar ismét erős, nagy és hatalmas legyen! ...

Óh méltán imád hát nemzetünk e napon, méltán borul le trónod számolyához, világ Ura, népek nagy Istene!

Dicséret, dicsőség, tisztelet és hálaadás szálljon nagy nevedre! Áldott légy, hogy adtál:

„Ki fáklaként világolt,
S oszlott-foszlott az éji rém ...
Ki szakgatá a sűrű fát, volt,
Mely függe milliók szemén!
Adtál: kik a lélek-szabadság
Súlyos békóit tördelék,
Kiknek, hogy hitők megtagadják;
A máglya s bárd nem volt elég!“

... De míg magasztaló igéink örök jóságodért, örök gondviselésedért magas egeidbe szállnak: Atyánk! ... emlékezünk ... Ugy-e nem vétünk ellened, hogy ha emlékezünk?! A múltra ...

... melyben egy világ látta a mi akaratunkat küzdelemre kelni a te akaratoddal, s amely küzelemben elbukánk, mert a gyarló ember-akarat kelt harera az isten-akaratall ...

... a múltra, melyben diadalunkra jött a csapás, melyről a költő énekel:

„Ki sem múlt még a hős oroszlán,
Bár area jéghideg,
De megrándul még szíve táján
Egy-egy vérző ideg:
S felette már a ronda varjak

Csoporja megjelen,
És üt falánk, gyalázatos tort
A felholt tetemen“ ...

Ugy-e Atyánk, nem vétünk ellened, ha a múltra emlékezünk? ... s nem sújt minket a felked által ihletett nagy s nemes szava:

„Mit füröszköd gyáva könnyel
A multat, ez ó emléket?
Óh! nem ily áldozatra
Szólit a kor lelke téged!
Nem langyos vizet, meleg vért
Kell áldoznod a jövőért!

Azt tesszük. A múlt tanít reá! És mi hű tanítványok vagyunk! ...

Szemeink most ismét északra néznek. Onnan várjuk a szabadítót ... Tebenned; a szabadítást: Teáltalad ... mindenható Atyánk, Árpád népének vezérlő Istene!

Ugy-e leszesz szabadításunk?! ... szabadítónk!? Egyedül csak reád nézünk, óh mert te vagy egyetlen reményünk ... lobogunk, vértünk, sziklavárunk, ki meghallgatsz, Hozzád ha kiáltunk! ...

Ime: március idusán, a szabadság emlék-napján Hozzád imádkozik egész hazánk népe. Atyja után reszkető sóhajban a kicsiny gyermek ... könnyeivel a nő, kinek férje távol ... az az édes anya, kinek sajog szíve, hogy nincs itthon fia ... a testvér, a barát, ez az egész nemzet, egész Magyarország, mindenható Isten, csak te Hozzád kiált, Hozzád imádkozik ...

Ugy-e meghallgatod, s megadod, hogy győzzünk?! Szabadságért küzdő hősi nemzetünket, mely egykor leverte s közbelépésére lett tiporva jog, erény, szabadság és minden igazság ... Atyánk, ugy-e, hogy ma nem fog győzni rajtunk?! Hiszen te velünk vagy! Hisszük, velünk maradsz!

... Ha most jó el a nap ... a számadás napja! Uram! akkor is csak téged áldunk, kinek karod nem rövidül meg, ki megvéded azokat, kik nevedet félik, tisztelik!

Téged felő lelkünk egész bizalmával állunk előtted e nemzeti ünnepen. Nem kishitően, gyáván benned vetett erős bizalommal száll hozzád kérésünk. Ha pereg szemünkből az áruló könny, mely tanúságot tesz keblünk küzdésiről, nem csüggedés, bizó reménység az, hogy fiainkat, véreinket a győzelem koszorújával hozod vissza

Költségvetést díjmentesen készít.

BARTHA ISTVÁN

A magyar államnak és a vármegyének állandó vállalkozója.

kővező-mester és útépitési vállalkozó Debrecen, Kossuth-utca 35-ik szám alatt.

Városoknak és községeknek készít gyalogjárdákat faragott kővel, téglával, kocsí-utakat mindenféle kivitelben, — úgyszintén átrakásokat is jutányosan elvállal. ++++ Telefon 7-85.

... megsegíted a vérrózsát termelő tavaszon . . . s
„lesz hazánknak szabadsága“.

Hisszük Atyánk, hogy általad, segítséged mellett:

Élni fog a nemzet

Amely összetart:

Kit önvétke meg nem hódít,

Nem hódítja kard!

Megbühödtük ősapáink

Vétkét súlyosan;

Napjainknak, a jelenben,

Csak erénye van.

S az erényes nemzet jutalma nem égi:

Földön jut dicső és hosszú élet néki. . .

Atyánk! te adod meg ez életet nekünk. . .

Tavasznak eljöttén, a szabadság napján

Hallgass meg, hallgass meg! könyörögve kérünk

Amen.

Garbólei.

Új év, új élet.

Nem lesz minálunk új élet addig, míg az egyházak az erkölcsi erőket mozgásba nem hozzák, míg a közéletben, a társadalomban szigorúbb életelvek szerint nem igazodunk, míg a magyar nép e hazában földet és terjeszkedési tért nem talál.

Nekünk olyan nemzedékre van szükségünk, amely jobb akaratúbb, dolgozóbb s nem az államra s mások segítségére, hanem Isten után önmagára és saját tehetségére támaszkodik. Okos, munkás, művelt nemzedék, edzett nép, nagy számú gyermekes család, — ezek kellene nekünk.

Ezzel szemben pedig olyan állami és társadalmi intézményeket sürgetünk, mely a tisztességes munka alapján mindenkinek tisztességes megélhetést biztosítson és első sorban a nép, a köz érdekét tekintse s ezeknek a népes, munkás, művelt családoknak megélhetést adjon.

Most ez a lehetőség nincs meg s ez az oka, hogy a magyar nép kivándorol: Amerikába, Romániába, Németországba (a Vilmos-csatornát magyarok építették) és máshová.

A megmaradtakat meg a bankok s az ellenőrizetlen üzletemberek uzsorázzák ki.

Gonoszabb rabságba és jobbagységba jutott népünk, mint valaha.

48 előtt magyarok voltak urai és földbirtokosai s ezeket a vér, a nyelv, a tradíciók összekapcsolták velük. Ritka volt az a földesúr, ki rosszul bánt volna jobbagyaival s könyörtelenül fosztogatta volna őket.

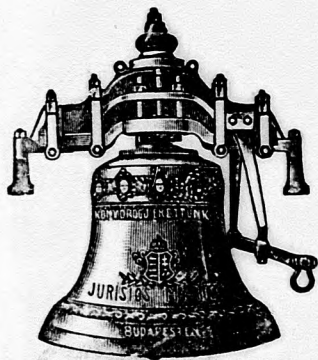
Most pedig teljesen ki van szolgáltatva a tőke hatalmának s az a pénzügy, amely őket nem ismeri, irgalmatlanul elárverezteti őket. Az erkölcsi felelősség és kölcsönös segítség elve szerint alakult, ellenőrzés alatt álló hitelszövetkezetek még mindig kevés helyen vannak. Az egyház hivatalosan nem foglalkozik velük s nem követeli, hogy az egyház hívei ilyeneket alakítsanak, saját pénzkezelésüket is ezek segítségével eszközöljék. Arról pedig, hogy maga szervezné ezeket egyházaiban és maga állítsa a községi szövetkezetek fölébe központi intézeteket, szó sincsen.

A nép, eltekintve papjaitól, akik kitartanak mellette, magára van hagyatva.

Ennek nem szabad ezután így lenni.

Legalább a mi kerületünknek a szövetkezési rendszer szerint kell berendezni egyházait, minden helyen ilyenekre bízni a pénzkezelést, termény árúházakat, fogyasztási szövetkezeteket állítani és a debreceni főiskolának, meg a tiszántúli egyházkerületnek segítségével központi nagy vezérintézetbe tömöríteni valamennyit.

A közegyház nem akar mozdulni. Elég erősek vagyunk mi magunk is. Mozduljunk meg s ne hagyjuk a népet.

Elsőrendű haranggyár, szerel a kitűnő Pozdech-féle rendszer szerint, mely annak idején ő felsége a király által 2 aranykeresztellett kitüntetve

Mesekönyvű indítás, nem rezegteti az állványt, még kevésbé a tornyot. Csupán előnye van, hátránya nincsen. — Mérsékelt árak, szolid és szép kiállítás. — Kedvező fizetési feltételek. Alapítva 1868-ban. Felülmul minden eddigi szerelést. Telefon 77—51.

Jurisics Márton harangöntő- és harangfelszerelő-gyár
Budapest, Rózsa-utca 51—53.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovácsoltvas-koronára, kikopott csapok kicserélését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségvetéssel szívesen szolgál. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás. **** Kívánatra saját költségén utazik a helyszínére.

Ne hagyjuk a népet egyébként se és szervezzük meg a földművesek pártját s minden közjogi részletek elhagyásával legyünk rajta, hogy a magyar nép ismét földhöz juthasson. Lehetővé kell tenni, hogy mindaz a föld, amelyet felesek művelnek a földesúr sérelme nélkül a feles birtokába által mehessen. Új 48-at, új jobbágyfelszabadulást, új földosztást kell csinálni.

A nagy világháborúban nyilvánvaló lett, hogy a magyar földműves a legjobb, a legellenállóbb katona. A magyar embert meg kell becsülni, a mostani földtulajdonosok sérelme nélkül földhöz kell juttatni és ha katona volt, ha ebben a rettenetes háborúban részt vett: szavazati jogot kell neki adni.

Így nem hiába hull ki a drága magyar vér (már eddig félmillió körül!), így csakhamar helyre pótolatik a nagy, de elkerülhetetlen veszteség, így igazán új év, új élet fog itt kezdődni. Szébb, dicsőbb, mint amilyen a régi volt.

Dr. Ferenczy Gyula.

Emlékezzünk régiekről.

(Köztörténeti feljegyzések Debrecen város régi jegyzőkönyveiből.)
Közl.: **Zoltai Lajos.**

1642. 4. May. In frequenti Amplissimi Senatus Congregatione decretum est.

II. Minthogy Praedicator Uraimék Istennek kegyelmességéből már hárman vadnak, ő Kegyelemek más vidéki praedicatorokat, sem mesteruraimékat, exceptis festinis diebus, az praedicalásra ne cogallyák, hanem ha szinte series szerint az praedicalás ő Kegyelemek közül az kin nem volna is, mindazonáltal continue itthon lévén, magok praedicallyanak, az kívánsága a Tiszteletes Tanácsnak.

(Protocoll 1017. 1.)

1648. Die Jovis 20. Februarii. In Sendria frequente. Placitum Amplissimi Senatus de quibusdam rebus cultum spiritualem concernentibus:

1. Quod Reverendissimi Domini Pastores diebus dominicis more sub antiquo consueto et usu recepto, ex Evangelio ad quamvis et singulam Dominicam ordinationem dispositam habeant Textum ad praedicandum Dei Verbi.

2. Ut diebus Sabbathi unum caput Biblicum finitis precibus sit perlectum, annexacum brevi et compendiosa ejusdem lectionis explicatione. Etc. Quod salutiferum postulatam sit ad Hominis Divini Gloriam, Ecclesiae suae Sanctae ad aedificationem accipiendam, ac continueandam ad noque desideratissimum Domini Nostri Jesu Christi Adventum. Amen.

(Protocoll 295. 1.)

1672. Die Jovis 17. Martii.

Az tiszteletes Tanács az mindennapi könyörgést fel akarván állatni, az Communiot is végben kellene az kistemplomban vinni, az ki Partialist requiraltuk, kire így resolváltak:

Az Communiot úgy admittallyák, ha négy praedicator fogadunk s az könyörgést s úgy veszik fel, ha az Sallariomokat nevellyük, kire az tiszteletes Tanács semmi részében nem hajol, semmit nem is leval.

(Protocoll 279. 1.)

1699. Die 13. X-bris in Congregatione Senatus et Communitatis.

Praedicator Uraiméknak Tiszteleknek gyakorlására való hivataloknak alkalmatosságával eleikben kell adni, ő Kegyelemeknek:

1. Hogy az Eskütő és Keresztelő pénzt magok a N. Tanács hire nélkül fellyebb verték, abban a N. Tanács eddig nem consentiált, tovább sem akar consentiálni.

2. Elvégeztetett volt közönséges tetezésbül, hogy vasárnapi délyesti órákon *Catechizállyanak* s praedicational halottat ne temessenek; de azt is ő kegyelemek nem observallyák.

(Protocoll 594. 1.)

Az 1703-diki pap és tanár marasztásnál:

„Eleikben kell adni ő kegyelemeknek:

Tóth Gyula vaskereskedése Debrecen, a városháza sarkán

Ajánlja eredeti friedlandi „Premier“, valamint „Meteor“ jegyü folytenégő kályháit. A legkitünőbb szabályozás, egyenletes hőfejlesztés. Óriási fűtőanyag megtakarítás. Bármely tüzelőanyaggal fűthető. Olcsó előnyös árak!

hogy mikor a sor rajtok vagyon, magok szolgállyanak;

az Ispotályokban is szolgállyanak;

az betegeket meglátogassák;

az házasulandó személyeket mind két templomban elhirdessék;

az egyháziakat jobb becsületben tartsák.

Professor uraimék a fát, melyet a gyermekek hordanak, házakhoz ne hordassák.

Az ifjúságot jobb disciplinában tartsák, egyet is a nemes Tanács hire nélkül be ne fogadgyanak.

(Protocoll 695. l.)

1717. Die 30. Maji in Congregatione Senatus et Communitatis.

Tiszteletes Praedicator Uramék ilyen kétséges kimenetelű veszedelmes állapotokban sz. hivatallyukat nagy megunással és esonkasággal viselvén, nagy lelkünk sérelmére és közönséges botránkoztatásra, szorossan és serio admonealtassanak. Ennek utánna hűségesebben és serényebben kövessék hivatallyukat, okát kérvén eddig való henyeségeknél és egymáshoz való szeretetlenségeknél, tartsák régi Reguláihoz magukat. Mikor sorosak, maguk szolgállyanak s *catechizállyanak*, vasárnap déllyest akin a sor, temetésre ne mennyen, templomban szolgállyon. Váczí János, Szoboszlai György és Maróthy György uramék denomicaltatnak végben vitelére ezen végezésnek.

(Protocoll 120. l.)

1718. Die 31. Decembris. In Generali Senatus et Communitatis Congregatione.

A praedicator és professor urak között való egyenetlenség megszüntetése.

(516.. 520. l.)

1. Rápóti M. első pap és esperes iránt a collegatus illő reverentiával legyen. Ha consistoriumot hív össze, azon megjelenjenek.

2. Rápóti M. háza népével botránkoztatás nélkül éljen.

3. Ha tisztihez képest visitatióra kimegyen, —

amit tartozik kartársainak bejelenteni, ezek helyette szolgállyanak.

4. Vecsey György mások ellen ne practicaljon, az esperes úrtól dependályon. Minden hír az predikaló székre ne vigyen. Hanem ha mit tesz, mely correctiora való volna, jelentse a Magistratusnak. Vastag hasonlatokkal a szent szolgállyatnál ne éljen.

5. Mindnyájan a vallás dolgában moderalyák magukat mind a beszédben, mind a gestusban. Kivált az vallás ellen való szólásban okosak legyenek.

6. Tanuljanak és tanítsanak az idő állapotjához képest. Egymás tudományát a predikaló-székből ne hantorgassák és refutalják.

7. Az canonokhoz kötelesek lévén, gyakran bele tekintsenek.

8. Ha valamelyek ő kegyelmek közül vagy az elmult mocskolódásokat megújítja, vagy ujakat formál, — compertes rei veritate, esztendejének telése előtt absolváltassék.

9. Tiszt. professor uraimékkal rossz atyafiságot tartván és rossz harmoniát, — az iskolákat s classisokat gyakran vizsgálják. Professioikat, disputatioikat meghallgassák, mikor érkeznek.

Ezen statumok N. Város pecsét alatt meg is küldettek ő kegyelmeknek.

1719. Die 30 Aprilis, in Senatus et Communitatis congregatione.

1., 2., 3. Duklyán levén az Sz. Bibliák, melyeket Rozs Sándor ur az Accorda szerint oda szállított pluralitate vatorum et quidem majorum végeztetik: Minthogy Ő Felségétől bebocsáttatása megengedtelett, sőt parancsoltatik behozása, munkálni kell behozattatásában.

4. Piaristák közibünk bejöttek. Holott ő Hercegsége csak az plebanusnak és franciscanusoknak cum accessoriis resolvált nálunk és assignáltatott helyet. Ilgós Cardinalis s Váradí püspök Uram ő Eminentiaja Vicariusat, T. Kebel Mihály Urat, kelletik megtalálnunk.

5. T. praedicator Uramék elbetegesedtenek, többekről szükséges gondolkodnunk. (Protocoll 652. l.)

Harmonium, Hegedük, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasser J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadseregszállítója, a RÁKÓCZI TÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. oooo

ÁRJEYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

A sajtó.

Kath. testvéreink igen helyesen és bölcsen nagy elvi akadályok dacára is minden tekintetben felhasználják a sajtót. Van is sajtójuk, napi, szépirodalmi, tudományos, szakközlönyek, még életajuk is. Nagy tudományos tevékenységet is folytatnak s a templomi könyvtárak megindításával magát a könyvkereskedést és a sajtótermékek elterjedését is megvalósítani készülnek. Ebbeli tevékenységük méltánylásául közöljük le az Alkotmány márc. 3-ik számának következő közleményét:

„Állítsunk fel templomi könyvestáblákat!”

Az „Alkotmány” 45. számában ily címen megjelent cikkhez legyen szabad az alábbiakban hozzászólnom:

Az eszme fontossága elsőrangú; gyakorlati keresztvitelénél mi sem könnyebb; hatása a kath. közvélemény kialakítására, a hitközöny csökkentésére — nyilvánvaló. E három pontot a priori is — hisszük — aláírja minden lelkipásztor . . .

A vallási indifferentizmus, a hitben való járatlan-ság — tény — átlagosan a nagy városokban nagyobb, mint a falusi nép között; de sem a városokban, sem a falvakban nem állunk e tekintetben oly kedvezően, hogy a templomi könyvestáblák útján való hitvédelmi s egyéb könyvek terjesztését feleslegesnek tarthatnók.

S épen azért, mivel a falusi plebánusok némelyike sok esetben már eleve is pálcát szeret törni minden oly reform felett, mely a nagyvárosokban élő lelkipásztoroktól ered, azon a címen, hogy a körülmények itt és ott teljesen különbözök. Sietve igyekszem ezt leszögezni s kijelenteni, hogy némi prakszisomra hivatkozván bátran mondhatom, hogy a falusi nép (bármily nyelvű!) sohasem sajnálja filléreit a jó sajtótermékek támogatására adni, csak találjuk el a dolog nyitját. Tehát mi falusiak ne vegyük a dr. Robitsek F. által felvetett égető kérdést oly értelemben, mintha az falusi népünk közt nem volna szükséges, vagy pedig épen megvalósíthatatlan. Sőt! ez az első megjegyzésem.

A második oda konkludál, hogy téves az az elterjedt felfogás, hogy „könnyű a magyar nyelvű olesó hitirodalmi termékeket kiállítani; magyar van elég, de hogyan vegyük a tót, ruthén, német, román nyelvűeket”.

Ez ellenvetés sem áll meg. Mert igaz ugyan, hogy a Szent-István-Társulatnál s más irodalmi vállalatoknál magyar nyelven bőséges hitvédelmi füzet kapható, de az is bizonyos, hogy hazai nemzetiségeink mindegyik népe kaphat vallásos, apologetikus munkákat ma is. Itt van a Szent-Adalbert társulat a maga kiváló tót kiadványaival! Egy prospektus mindenkit meggyőzhet arról. A Szent-István-Társulatnál is bőven kaphatók pár fillérenyi füzetek az ismert „Népiratkák” címmel tót nyelven. Nem kétlem, hogy Ungvárt ruthén testvéreink szintén kaphatnak az egyházmegyei nyomdáknál hitvédelmi füzeteket. Román, sváb, szász, német testvéreink nem különben.

De különben is! Ha — mint dr. Robitsek kiemelib átországánál és nagy tehetségénél fogva rohamosan ha-

— a Katholikus Népszövetség készséggel vállalkozott megfelelő füzetek kiadására kellő garancia ellenében, akkor nemcsak a magyar, hanem a többi nyelvű füzetekről is fog gondoskodás történni. Attól a nagy egyesülettől, mely eddig is valójában s nemcsak frázisképen kiérdemelte a „Magyarország legnagyobb kulturegyesülete” diszjelzőjét; melynek útját nem a nagyhangú deklamálások, hanem a tettek ékesítik. Hiszünk, hogy e tekintetben is egyformán számíthatnak a Kath. Népszövetség támogatására az ország összes bármily nyelvű katolikus polgárai.

Harmadik megjegyzésem a jelen cikkhez az, hogy a füzetek, könyvek eladásától nem szabad elkülöníteni ikertestvéreinket: a kath. sajtónak szorosabban vett termékeit sem, sőt ezeket semmiképen sem! Értem a kath. napisajtót; heti, havi, időszaki folyóiratokat. Tudjuk, látjuk nap-nap mellett sajtónk e részének elhanyagolását éppen a katolikusoktól, akikért éppen minden betűje küzd, szenved, agitál. Tapasztaljuk, hogy míg a kis és nagy „piszkosok”-nak minden fővárosi s vidéki tőzsde, pályaudvar, kávéház, borbély helyet ad, addig a kath. sajtótermékeket alig egynehány árusítja, tartja. Rikkancsaink alig vannak s ha vannak is, azok egy gyékényen árusítják az ellenség sajtóját a mieinkkel, sőt azt főképen. Hol vegyen hát tudomást katolikus közönségünk az „Alkotmány”-nak, Uj lapnak, Élet, Nagyasszonyunk, Zászlónk, Kis Pajtás, Magyar Kultura, Képes Hirlap s hitbuzgalmi lapjaink létezéséről, ha nem a templomban. E lapjaink éppen oly szépen ott lehetnek, mint a hitvédelmi könyvek a könyvestáblákban. A kettőt tehát össze kell kapcsolni! Mindjárt fellendül a hath. napi és időszaki sajtónk is. Krisztus ügyét szolgáljuk ezáltal, mert lelkeket mentünk meg az ellenséges sajtó inficiáló mérgétől.

Abos. (Sáros m.)

Szopkó István.

Napról-napra.

(Folytatás.)

Január 15.

Aulich ezredes Turcseken megveri Götz tábornokot. 1849.

Január 16.

Mária Terézia ellen szöveteznek a poroszok és az angolok. 1756.

Gróf Dembinszky Henrik született Krakóban. 1791-ben. Katonai tanulmányait a bécsi mérnökkari akadémiában végezte. Részt vett Napoleonnak Oroszország elleni hadjáratában; Szmolenszk ostrománál annyira kitüntette magát, hogy ott a véres harcmezőn maga Napoleon nevezte ki századossá. Igen természetesen részt vett az 1830-iki lengyel szabadságharcban. Rendkívüli

ladt előre, úgy hogy osztrolenka után már fővezér lett. A lengyel szabadságharc leveretése után előbb Egyiptomba, majd Párisba ment. Itt találta Kossuth meghívása. A temesvári csatavesztés után ismét Párisba menekült, ahol 1864 június 13-ikán halt meg. „Dembinszky, — írja egyik kortársa — esontos arcú, őszbevegülő ember volt. Közel hatvan év terhe nyomta vállait, de azért fürge és munkabíró. Katonáinak szeretetét azonban zárkózott természetete miatt nem tudta megnyerni. A vezérek legnagyobb része meg épen gyűlölte. Pedig Dembinszky mindvégig nemes önfeláldozással küzdött ügyünk diadaláért“. Hanem azért csak Fábius Cunctator volt neki az eszményképe és nem Napoleon vagy Bem.

Bács-bánsági seregünk nagyon elégedetlen vezérével: Kiss Ernővel. Egyre általánosabb a vágy, hogy Damjanich álljon a sereg élére. A vágy teljesül. Kiss Ernő a legkisebb neheztelés nélkül megváltik állásától s helyére a most tábornokká előléptetett Damjanich áll. A honvédsereg most már nem zsörtölődik, most már megbírkózna az egész szerb vojvodinával. De nem kerül rá sor, mert megjön a parancsolat, hogy vonuljanak a Tiszához. Január 16-ikán történt az elindulás.

Ekkor bocsátotta ki Damjanich szerb véreirez híres búcsúszózatát: „Ti kutyák! Én most elmegyek, de azt mondom nektek, csöndesen maradjatok, mert különben ismét visszatérek s mindnyájatokat kiirtalak a föld színéről. S hogy egyetlen egy ember se maradjon gonosz fajunkból, az utolsó rác sírján én is golyót röpítek agyamba. Versec, jan. 16. 1849. Damjanich.“ A debreceni Esti Lapok (1849 febr. 22-iki szám) így adja a kiáltványt: „Kutyák! Én elmegyek, mint ellenségtek. De visszajövök, mint bosszúálló. Ha ti az alatt fel meretek támadni a magyar nemzet ellen, kiirtalak benneteket a föld színéről s hogy magja ne maradjon a rácnak, utoljára magamat lövöm föbe, mint a legutolsó rácot“. Ebből is látszik, hogy ez a kiáltvány koholmány. Damjanich, ha mondott is ilyet, de írásba soha sem foglalta. 1849.

Január 17.

Magyar Balázs, Mátyás hadvezére, Moldvában megveri a törököt. 1475. Mátyás ezen esata után akarta Kinizsit a törökhöz követségbe küldeni, oly követségbe, melyben inkább halálát, mint küldetésének sikerét remélhette. Hogy nagyobb kedvvel menjen Kinizsi, azt fogadta a király, hogy ha a török az ő fejét le találná üttetni, ő tüstént a törökökre esne, meg sem állana addig, míg az ő feje helyébe harmincezer török fejet le nem vágat. „Úgy ám, mondá Kinizsi, de azon harmincezer fejek közül egy se illik úgy a Palkónak fejére, mint a mostan. fejem“. — És Mátyás nem erőszakolta a dolgot. 1475;

Vajda János meghalt 1897-ben.

Ismét Bem Gálfalvánál. Puchner, mielőtt segítséget kapna az oroszoktól, meg akar bírkózni a lengyel szabadsághósszal. 6000 fegyverest küld tehát 30 ágyúval

Kalliany tábornok vezetése alatt Marosvásárhely felé hogy tartóztassa fel Bemet előnyomulásában. Gálfalvánál csapott össze a két ellenséges haderő. És Bem, meg a honvéd győzött fényesen. Kalliany tábornok egész Nagy-Szebenig szaladt. Veszteségünk elég nagy volt: 80 ember, de a császáriaké kétszer annyi: 160 halott és sebesült, ezenfelül 200 fogoly. De hogy is ne győztünk volna, mikor a huszár itt is huszár volt! Petőfi, aki szintén részt vett az ütközetben jegyezte fel a következő történetet: „A gálfalvi csatában történt, hogy midőn attakol fújtak, egy huszár sóhajtvá mondta: „Isten segíts!“ Mire egy másik huszár azt felelte: „Ne segítsen biz az isten, se nekünk, se az ellenségnek, csak nézze, hogy mit csinálunk“. 1849.

Január 18.

Szemere Bertalan meghal 1869-ben. Szilágyi Sándor így jellemzi: „Kisded ember, kedves, untalan mosolygó vonásokkal. Rendesen Borsod megye küldte az országgyűlésre. Beszédei szív és ész kifolyásai. Mennydörögni soha sem hallottam őt, de igen szívhez és észhez szólni, melynek húrjait csodálatosan tudta pengetni. Szónoklatában annyi a logikai rend, hogy e tekintetben az első sorából nem hagyhatni ki“. Az első felelős miniszteriumban belügyminiszter, később a honvédelmi bizottmány tagja, végül a forradalmi miniszterium elnöke. Világos után külföldre menekült. De előbb a határszélen Orsovánál elásta a szent koronát. Egyedül neki köszönhető, hogy megmaradt, mert gr. Batthyány Kázmér szétörni s a Dunába dobni akarta, hogy „ne bitorolhassa többé Habsburg“. Szemere bűjdosásának éveit török földön, Párisban, Londonban töltötte. 1865-ben kegyelmet nyert, de immár nem vehette hasznát száműzetése feloldásának. Testben-léleekben megtörve tért haza. Fényes elméje elsötétült, lelke világa kialudt. Visszaterése után alig három évre meghalt.

Január 19.

A Guyon dandára nagy veszélyben forog. Csovich és Simunich egyesült hadai törtek ellene. Windschach mellett volt az ütközet. Guyon győzött, de a túlerő elől mégis kénytelen volt Selmeceze húzódni. 1849.

Versecen egynehány ott veszteglő honvéd századunkat megverik a szerb felkelők. Voltak pedig ez utóbbiak 3500-an egy csordában. 1849.

Január 20.

Rudolf király meghal 1612-ben.

Január 21.

János király rendelete a lutheránusok ellen. 1527. Annak idején már írtam erről egy pár szót, még pedig I. Ferdinánd nevével kapcsolatban. Most csak az 1525-iki rákosi országgyűlés IV. cikkelyének 4-ik §-át közlöm: „Lutherani etiam omnes de regno extirpentur, et ubi-

cunque reperti fuerint, non solum per ecclesiasticos, verum etiam per saeculares personas libere captantur et comburantur". És csak egy pár szót teszek hozzá. „Ma már csak a türelmetlenség állíthatja — írja Tóth Béla —, hogy a törvény szerzésének indítója csupán az egyházi szempont volt; belejátszott abba a politika is ép oly erősen. Sőt erősebben, mint a vallás. A német lutheránusokban a nemzeti párt az ország függetlenségének ellenségeit látta s különösen gyűlölte az udvart immár elárasztó németiséget". Politika és vallás együtt dolgozott a törvény megalkotásában. Végrehajtása is egy helyen vallási, más helyen nemzeti szempontból történt. Báthori István nádor három lutheránust küld máglyára azért, mert lutheránusok, ez tény; de Verbőczy a maga nyolc lutheránusát azért égeti meg, mert német. Ha a libetbányai lelkész és tanító való is, de mese a budai könyvtáros, Ruem György és az a másik könyvtáros: Grynaeus György. Ruem György 1498-ban halt meg, tehát 1525-ben nem juthatott máglyára. Grynaeus megégetését Luther Márton említi 1524 dec. 1-én kelt levelében, tehát ő sem kerülhetett máglyára az 1525-ben hozott törvény alapján.

Mindenesetre súlyos dolog, ha kálvinista pap kálvinista lapban hirdet ilyen dolgokat. Hanem annak a kálvinista papnak vannak valami elvei. Pl. ilyenformák: „először magyarnak születtem s azután lettem református". „Tiszta bort a pohárba!" Ezt pedig azért hozom fel egy „elv" gyanánt, mert nem akarom, hogy olyan szomorúnak láttassam, mint valamely talyigás ló. Különben ezt a jelszót Székely János huszárkapitány mondotta valamikor régesrégén. Felszólalt egyszer az erdélyi országgyűlésen: „Ne diskuráljunk urak hiába, tiszta bort töltünk a pohárba!" Az egész gyülekezet unisono hatóval kezdett kacagni, ismervé Jankó úrnak azt a természetét, hogy a bort „meg nem veté vala". A derék úr hiába ütötte botjával a pallót, öklével az asztalt, hiába protestált, hogy: „a ekszolláchs chszabadshesség ninthss tiltva chachzánkban!" annál jobban kacagtak rajta, míg egy hang a karzatról le nem kiáltott rá „volát", amire aztán a derék úr elkeseredetten ült vissza székére. Teljes életében nagyon szerette a tarokkot s teljes életében egyszer tudott volátot csinálni.

A múlt napokban Bem nevével kapcsolatban a papueshősökről írtan. Nagyon sajnálom, hogy angol embert hoztam fel példának. Holott itt volna egy vitéz magyar huszárkapitány: Székely János. Így szól róla a nóta: „Ifjúkori bűneiért utólérte a méltó bűnhődés: megházasodott! Annyi borzasztó példa nem riasztotta vissza attól. Valamint, hogy ma sem tud okulni senki! Csak úgy negyven év körül jön meg az esze, mint a tótnak. Akkor pedig már késő. De ne elmélkedjünk; hanem szóljunk Jankóról. Egyszer falura utazott az oldalbordájával. A hintón kívül és belül bőrládák, skatulyák, kicsik és nagyok számbavehetetlen mennyiségben.

Mikor megérkeztek a nagyságos asszony kastélyába, kiki sietett a saját szobájába; az inas hordta fel nyalábbal a hintóból a holmikát. Régi, háborúi bajtárs volt a legény, Tanaszinak hitták. „Rendben van-e minden? nincs-e valami kár?" Kérdé János úr aggodalmasan. „Jól van minden, vitéz kapitány uram; hanem a . . . " „Tán a pipám?" „Az megvan; hanem a nagyságos asszony főkötös skatulyája behorpadt." Nagyon-e?" „Vitéz kapitány úr rajta tartotta a lábát, az egész úton." „No jelentse ezt a grófnénak" „De én ugyan nem jelentem. Parancsoljon vitéz kapitány uram, hogy az udvari láncos medvének húzzam ki a fogát, azt megteszem; de a nagyságos grófné elejbe nem kerülök." „Biz én se barátnom." Szólt János úr.

Hanem úgy jártam most, mint a rövid káplár és a hosszú rekruta. Horihorgas, hat láb magas ujonc került a káplár elé, kinek a végzet nagyon kurta lábakat szabott. „Egyenesen állj, előre nézz!" rivall rá a káplár, feltolva öklével az ujonc állát. „Hát ezután mindig így tartsam a fejem s így nézzek, káplár uram?" „Ne is másképp . . . szedte vedte teremtette . . . a németet teremtette . . ." „No akkor hát Isten áldja meg káplár uram! mi soha sem látjuk egymást többé."

Ha így haladok . . . nekem is ezt mondhatja a „Lutherani comburantur" . . . meg az egész történelem. No de vigasztal, hogy nem vagyok történész, csak olyan cigány, aki kóta nélkül hegedül.

Menjünk tovább.

XVI. Lajos francia király kivégeztetésének napja. 1793.

Madách Imre született 1823-ban.

Bem Nagyszzebennél csatát veszt. 1849. Reggel 7 órakor fogott a támadáshoz. De az ütközet nem jól kezdődik. Midőn a tűzérség ágyúinak felállításához fog, jön egy ostoba ágyúgolyó s Erdély egyik legderekabb leventéje: gróf Mikes Kelemen halva esik össze. Leghűbb barátja: Gróf Bethlen Gergely karjai közt vérzik el. Egy másik ágyúlovás Bem hadsegédjének: Térei főhadnagynak oltja ki ifjú életét. A harmadik lövés gróf Teleki Sándor tábori futár lovát söpri el. Az előnyomuló honvéd megáll. Nagy zavar keletkezik. Csak Bem marad nyugodt. Leszáll lováról s odamegy Mikes vérbefagyott holttestéhez. A vezér búcsúzik sirbatérő bajnokától: homlokon csókolja.

Azután harcol tovább. Ám a csata elveszett. A honvéd hátrálni kénytelen. Mikor visszafele indul, a bástyafokról megzendül a „Gotterhalte". Egy szász zenekar fújja gúnyosan, kárörvendve. „Ez már mégis szemtelenség!" — szól Bem. Ezzel egyik ágyúját a muzsikuskok felé irányozza s közéjük lö. A zene elhallgat. A nagyszakállú karmester kótatartójára esett. Sohasem dirigál többé Gotterhaltét! 1849.

Garbolci.

Hadi emlékérem orosz ágyúból.

Az oroszokkal vívott heroikus küzdelmünk első nagy diadalát a kraszniki csatában arattuk. Legendás híró huszárjainkat itt nevezték el ellenségeink vörös ördögöknek, itt esett birtokunkban először nagyobb mennyiségű hadi zsákmány, itt kezdtük meg a hatalmas túlerővel szemben győzelmes csatáink egész sorát.

A kraszniki csatát a világtörténelem nagy és örök emlékezetű csatái közé sorozzák majd a historikusok és míg a történelem föliánsain arany betűkkel ragyog a magyar dicsőség, a jövőkor népei emléket is kapnak belőle.

Emléket, amelyet a vas elpusztíthatatlanságával, a bronz örökkévalóságával őriz meg új koroknak évezredekig.

A kraszniki diadal trofeumából egy orosz ágyút Őfelsége, a király, az Augusztá-alapnak ajándékozott, hogy veressen belőle „Hadi emlékérmeket”. Az elzsákmányolt orosz ágyút azóta a zólyombrezói magy. kir. állami vasművek öntődéje érmeke verésére alkalmas formában feldolgozta, lemezelt, bronz alkatrészeiből pedig a körmőcbányai magy. kir. pénzverő hivatal már veri; a vaslemezekből is nemsokára elkészül az első magy. győzelmi érem.

Pheidon Argos királya verette az első érmet még Krisztus előtt 700 évvel és azóta a történelemírás legbecesebb segítő forrása lett az érem. Piramisok mélyén görög és római temetkező helyeken eltemetett világok romjai között talált érmeke vezették a történelem íróit helyes nyomra és a nagy éremgyűjtemények még ma is előszóval hirdetik rég múlt idők nagy eseményeit.

A kraszniki diadal érme is méltó helyet követel ebben a gyűjteményben, hogy majd akkor, amikor utódaink előtt az idő ködéből a mai nagy élet-halálharcnak csak konturjai látszanak, ott legyen az emléket felidéző vasha, bronzba öntött írás: „A kraszniki diadalmas csatában az oroszoktól elvett ágyúból verette az Augusztá-alap, 1914—1915”.

Az érem egyik oldalának ugyanis ez a felírása, fölötté a megrendíthetetlen erő félelmetes szimbóluma, az oroszlánfej.

Az érem másik oldala gyönyörű művészi relief, mely Murányi Gyula hírneves szobrász művészi ihletett alkotása, csata jelenetet ábrázol. Egy orosz ágyút honvédek, huszárok hősi rohammal elfoglalnak, miután elűzték az ellenséget.

Szemléltető, plasztikus a művészi kivitel, meggyőző örök becsű, a művészi elgondolás, mert történelmi eseményt hirdet, bizonyító erejű, mert az ellenség haláltosztó szörnyetegéből készült, nekünk magyaroknak pedig dicsőséges, mert kizárólag magyar hősök ragyogó haditettét kizárólag magyar érem alakjában őrzi meg a jövő nemzedékeknek.

Az Augusztá-alap bronzból és vasból kétféle érmet veretett. A nagy érem egy forintos nagyságú, a kicsi olyan, mint a húsz koronás arany pénz. Azért választotta ezeket a kis formákat, hogy az orosz ágyúból lehetőleg minél több érem kerüljön ki és minél többen megszerezhessék. Bizottság ellenőrzi, hogy csak annyi érmet verjenek, amennyit az ágyú anyaga szolgáltat. A bronzból való nagy érem ára 10 K, a kicsi 5 K. A vasból való nagy érem 2 K, a kicsi 1 K.

Úgy értesülünk, hogy az érmeke már ebben a

hónapban forgalomba hozzák és városunkban is vásárolható lesz, az Augusztá-alap megbízottjainál, akiket annak idején meg is nevezünk.

Aki a győzelmi érmet, melyet az Augusztá-alap „Hadi emlékérem”-nek nevez, megszerzi, ritka beesű történelmi emlékehez jut. De ezen kívül részt vesz a nagy nemzeti küzdelemben itthon. Elősegíti azoknak a munkáját, akik az ország belső izgalmát igyekeznek fenntartani, filléreivel enyhíti a nyomort, értünk küzdő, értünk vezető, értünk hősi halálba rohanó testvéreink itthon hagyott hozzátartozóikról gondoskodik.

Az ágyúból készült győzelmi érmeke teljes jövedelme ugyanis a harctéren küzdő hőseink családjaié; a háború következtében itthon inséggel küzdő asszonyoké, gyermekeké. A jövedelem 15%-át helyi hadi jótékonybizottságunk kapja meg kizárólagosan hadisegély céljaira, a többi az Augusztá-alap országos segélyakciójában használja fel, az eddig már oly sok elismerést érdemlő hazafias formában.

Igy megy át egy nemes metamorfózison az orosz ágyú. Az az ágyú, amely eddig annyi életet ontott, annyi nyomort, szenvedést okozott, most expiálja szörnyű bűnét, mert úgy lesz rendjén, hogy ugyanannyi életet mentsen meg, könnyet törüljön, fájdalmat enyhítsen.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1171—1915. szám.

Nagytiszteletű Lelkész úr!

Az egyetemes konventi előadó úr 7651—1913. sz. alatt 1913. évi december hó 29-ről értesítette egyházát a nyert tőkeamat segélyről és arról, hogy ezen tőkeamat felhasználásáról okmányolt számadás terjesztendő be.

Ezen okmányolt számadás hozzám mind ez ideig be nem érkezvén, felhivom nagytiszteletű lelkész urat, hogy azt legkésőbb március 20-iki határidőig hivatalomhoz pontosan beterjeszteni méltóztassék.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1915 március hó 6-án.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

642—1915. Eln. szám.

Nagytiszteletű és tekintetes Presbyterium!

Ismét kérelemmel zörgetek a gyülekezetek lelkének ajtaján. De nem szégyenkezem, mert olyan segítséget kérek, aminek nyújtásától magam se vonogatom magam. Tudom, hogy adakozásuk jó kedve a sok kérésekkel erős próbákat áll, de azt is tudom, hogy a lélek készsége a jó cselekedetekben kifogyhatatlan.

Debrecenben a kiképzés alatt levő és lábadozó vagy átvonuló katonák számára Otthont allítottunk, melyben világosságot, melegséget, irószereket, olvasni valókat, nyereszkedéstől tiszta kedvtelést, egy-egy kis frissítőt, utasításokat, tanácsokat nyújtunk nekik s ez által elvonjuk őket az erkölcsre és egészségre káros időtöltéstől. Ez otthonnak látogatói főként a tiszántúli egyházkerület gyülekezeteinek hős fiaiból állanak. Amit szeretett családjuk elhagyásában veszítettek, azt próbáljuk itt gondoskodó szeretettel valami részben pótolni.

Ha ebben a törekvésünkben a gyülekezetek segítségünkre jönnek, bizony azt cselekszik, amit a szüle cselekszik gyermekeivel, a hitves hitvesével, a testvér testvérével. Epen úgy cselekesznek, mintha magukkal tennének jót.

Nem sokat kérek. Csak annyit, amennyit Istentől nyert javaikból szükölködés nélkül s főleg amennyit jó kedvvel adhatnak. Hogy miként szerzik meg a támogatást, azt a Presbyterium bölcsességére és jóságára bízom.

Ne vegyék terheltetésnek a kérésemet. Nem a magam hasznáért szólok, hanem, hogy jó cselekedetekkel dicsőség szereztessék a mi Istenünknek.

Az adományokat hivatalomhoz kérem küldeni.

Atyafiságos tisztelettel

Debrecen, 1915 március hó 8.

Dr. Baltazár Dezső.

Nyilatkozat.

Nyilvános helyen sértőnek talált módon nyilatkoztam debreceni honvéd theológus kartársaimról. Nyilvánosan kijelentem, hogy sértő szándékom nem volt s ha valakit mégis sértettem, attól fentartás nélkül bocsánatot kérek.

Debrecen, 1915 február 13.

Nagy Zoltán,
esküdt felügyelő.

KÜLÖNFÉLÉK.

Imádság március tizenötödikére.

Irta: **Papp Géza**, nagylaki ref. lelkész.

Március idusán, a magyar szabadság dicső vasárnapján szálljon hozzád imánk, magyarok Istene, mennyei jó Atyánk!

A templom tornyából imádságra hívó harang szava kondul. Vágyunk a templomba, mint a fáradt gyermek anyja karjaiba. Im' éléd borúlunk, mennyei jó Atyánk s hozzád imádkozunk. Az imánk halk, gyöngé; hiszen annyi bánat s fájdalom van benne. Sokszor örültünk már március idusán, e nagy nap áldásán: szabadság tavaszán; de most gyászolunk ennek emléknapján. Március idusán, a magyar szabadság dicső vasárnapján mély hangú harangok zúgva-búgva kongnak, mintha sírna harangjok s száll feléd bús imánk, bánatos énekünk, mennyei jó Atyánk. Ajkunk panaszkodik: a szabadság fája vértől harmatozik, rajt' annyi hervadás, szép magyar hazánkban mindenütt sír a gyász. A magyar határon gyilkos ágyúk füstje, égő falvak üszke pusztulást hirdetnek. Alattunk sír a föld: honvédet temetnek... Menyasszony sóhaja, kis gyermek imája, édes anya jajja fájón egybeolvad s mint egy nagy gyászenek, az egekig felhat... És erős imádság száll ajkunkról égbe, örök Irgalmasság! Türelmes,

kitartó, buzgó szívvel kérünk, halld meg Mindenható! Óh irgalmas Atyánk, halld meg bús énekünk s panaszkodó imánk! Ne késsék válaszod, panaszló imánkra nyugtató válaszod! Mondjad, hogy Te tudod, amiért szívünk fáj, azt a nagy bánatot! Mondjad: ránk öröm vár és elfelejtjük majd, hogy itt járt a halál! Kizöldül majd újra s állandón virul a béke olajága. Pirkad már, közel van egy békés, boldog kor ragyogó hajnala. Feltünik majd újra szegény magyar hazánk szerencse csillaga. Megújul s kihajt a magyar szabadság évezredes fája. Majd a száraz ágak kihajtanak ismét s virágba borúlnak, öröm virágába: szabad lesz mindenki széles e hazában! S a szép fehér házak, muskátlis ablakok majd újra pompáznak. Vig aratók dala felhangzik majd újra, szebben, mint valaha. A csillagos égnek mécei kigyúlnak s pásztortüzek égnek. A kéklő boltozat ezer csillagával befed minden házat. Dolgos munkás kezek, imádságos szívek, régi s új énekek csak Rólad beszélnek, szerető jó Atyánk s mind Téged dicsérnek! S ha eljön megint a szabadság ünnepe, március idusa, templomunk tornyából imádságra hívó harang szava kondul, sietünk templomba, mint a boldog gyermek anyja karjaiba s zeng énekünk, imánk: magyarok Istene, légy áldva, jó Atyánk! Ámen.

— **Vilmos császár köszönete.** Debrecen város törvényhatósága tudvalevőleg a nagyerdei körutat és a 7. közös huszárkaszárnyát II. Vilmos német császár nevére nevezte el, aki ezért Németország bécsi nagykövete útján köszönetét fejezte ki. Erről gróf Tisza István miniszterelnök az alábbi leiratban értesítette a város közönségét:

Debrecen szab. kir. város közönségének

Debrecen.

A város törvényhatósági bizottsága múlt évi november hó 6-án 326—21748/1914. bkgy. szám alatt hozott határozatával kimondotta, hogy az ottani nagyerdei körutat és az ottani Vilmos huszárlaktanyát II. Vilmos német császár nevére nevezi el.

A közös külügyminiszter úr átírata szerint a bécsi német nagykövet megbízott azzal, hogy Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának a tanúsított figyelemért ő felsége: Vilmos császár köszönetét kifejezze.

Erről Debrecen sz. kir. város közönségét elől-hivatkozott felterjesztésére, folyó évi január hó 31-én 423—1915. M. E. szám a. kelt leirattal kapcsolatban ezennel értesítem.

Budapest, 1915 február 28.

Tisza, s. k.

— **Szikszai redividus.** Tudós Szikszai György debreceni prédikátor Keresztyén Tanítása istenes, népszerű könyv vala a maga idejében. Nagypáink még rendre használták s a falun azóta se ment ki a divatból. A városokban azonban teljesen háttérbe szorították a legújabb

Nagy élőkeresztényen divatú mennyei lépcsők és üdvajtorják. A nagy háború itt is változást hozott. A bibliák, a zsoltárok mellett Szikszai Keresztény Tanítások könyve a legkeresettebb. Szarajevóból ezt kérték a múltkoriban a református magyarok és ezt kérik Ausztriából is az Asehachi várból Bán Dániel és társai, irván dr. Baltazár püspökünkhöz eképen: „Nagyméltóságú Püspök Úr! Alantírott bátor vagyok ezen csaknem könyveseppekkel itatott pár soraimmal becses színe elé járulni, miszerint az 1914. év december havában kiosztott imakönyvekből hozzánk is eljutott valami vékonyka kis példány, amelyet talán mint családi ereklyét örökre emlékül fogok megőrizni. S miután a galiciái harcokról, mint súlyos sebesültek jöttünk már három hónapja az alantírott kórházba gyógykezelés végett s mi itten hárman vagyunk református fiúk, akiknek a német beszéd csaknem terhünkre van azáltal, hogy nem értjük s előreláthatólag még huzamos ideig tart, amíg felgyógyulhatunk. Nagyon kérjük a nagyméltóságú Püspök urat, hogy nekünk református sebesültek részére az öreg Szikszai-féle Kereszténytanításos című imakönyvet elküldeni méltóztatnék. Hogy ezen lelki iratból meritve, s megkönnyebbülve vidámmá tehessük szármalmas perceinket s amely szívélyes adakozásért előre is hálás köszönetünket nyilvánítjuk. Ezen kérésemet ismételve vagyok mint a hazának egy árva és a világnak egy örökre nyomorék s a hazának pedig csak egy volt harcos katonája, szívélyes üdvözléssel s hazafíui tisztelettel az idegenben. Cím: Bán Dániel sebesült szakaszvezető. Pflögstell. Roten Kreuz Schloss Asehach a/Donau D. Anasis. 915 március hó 6. Nem kell mondanunk, hogy az öreg becsületes Szikszai Tanításokat el is küldte a püspöki hivatal.

— **Az alsószabolcs—hajduvidéki református egyházmegye** március 24-én tartja Debrecenben tavaszi közgyűlését. Szabó Lajos esperes feltételeesen bocsátotta ki e közgyűlésre a meghívót, mert a közgyűlés csak az esetben tartatik meg, ha az egyházközségektől elég fontos tárgyak érkeznek be a közgyűlés tárgysorozatához.

— **Dr. Kőrösi Kálmán gyásza.** A debreceni egyházmegye rendes s a debreceni kollégium és a tiszántúli egyházkerület helyettes-ügyészének nagy gyásza van. Meghalt szép, felnőtt leánya, a 17 éves Margitka. Felette nt. Uray Sándor református lelkész szolgált, virágokkal borított koporsóját a Kossuth-utcai sírkertbe vitték. Temetésén nagy előkelő közönség jelent meg, a rokonok (azok között Kozma Zsigmond nagybajomi lelkész), a jó ismerősök, a felsőbb leányiskola tanárai, tanulóí s a nagyközönség. Harangzúgás közt indult a szomorú menet, csapkodó hóviharban kísértük végső útjára a korán elhervadt szép virágszálat, a dr. Kőrösi Kálmán és neje gyermekét. Most, mikor az egész ország vérezik, érte őket a gyász, hogy veszteségüket könnyebben viselhessék? Hogy a bánat ezzel is nagyobb legyen? Mind a kettőért. Ezekkel együtt szenvedni, együtt érezni felemelő. A közveszteséget a magunkéval fokozni, csak nagyobb gyász. Az a fiatal lelkek gyors elmúlása s az ez a bánat is, melyre csak az Úr adhat vigasztalást. Óh, adjon is. — A család a következő gyászjelentést adta ki: Bánattól mélyen lesújtott szívvel — az egész rokonság nevében is — tudatjuk, hogy szeretett kis leányunk, testvérünk, unokánk Kőrösi Margitka 17 éves korában, hosszú betegség után, folyó hó 9-én délután 6 órakor esendesen elhunyt. Kedves kis halottunkat folyó hó 11-én csütörtökön délután 3 órakor

fogjuk a Batthyány-utca 5-ik számú gyászháznál, a református egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után, a Kossuth-utcai temetőben örök nyugalomra helyezni. Debrecen, 1915 március hó 9. Aldás és béke poraira! Dr. Kőrösi Kálmán és neje Kőrösi Ida, szülei. Kálmán, Iduska, Árpád, testvérei. Kőrösi Sándor és neje Oláh Eszter, nagyszülei.

— **Orosz fogoly-tiszteknek tartott istenitisztelel.**

Folyó hó 5-én érdekes és teljesen ritkaságszámba menő istenitisztelel tartott városunkban Csiky Lajos nyug. theol. akad. tanár a barakk megfigyelő kórházban tartózkodott orosz fogoly-tisztek számára, német nyelven, egy nagyon intelligens, fiatal orosz egyéves önkéntes tolmácsolása mellett, ki a foglyok között egymaga lutheránus volt. Igazán bábeli dolog volt ez: magyar református lelkész, egy lutheránus vallású orosz egyén tolmácsolásával, orthodox vallású oroszok között németül beszélt. A komoly és megható szertartás végén az oroszok, saját egyházi liturgiájuk szokása szerint, énekelve mondták el az úri imádságot, majd elénekelték nemzeti himnuszokat, de valamely templomi énekek eléneklésére, bár erre is felhívta őket Csiky, nem mertek vállalkozni. A fogoly-tisztek. — 17-en voltak, — háládatos szívvel köszönték meg lelkök szíves gondozását. Természetes dolog, hogy a szolgáló lelkész az egész liturgiát, minden mondani valójával, hallgatónak körülményeihez alkalmazva osztotta be és tartotta.

— **A csengeri egyház aranykönyve.** Levél a szerkesztőhöz: Nagytisztelelű Szerkesztő úr! Életrsorsom letiltott arról a mezőről, amelyen valamikor örömmel forgolódtam s a babérnak egy-egy levele is hullott reám. Az irodalmi téren való munkálkodást értem. Írok én most is, de miután annak semmi hasznát nem látom, — nagy családom pedig a haszon nélkül való munkából meg nem él, — a pennával való dolgot szűkebbre szorítottam, a két kezemmel valót pedig kiszélesítettem. Így aztán Isten jóvoltából csak megélünk valahogyan. De hát én most tulajdonképen nem magamról s nem magamnak akarok egy pár sort írni, hanem írni akarok Bélteki Dávidról, arról a csengeri református kisgazda emberről, aki fenkölt gondolkodásának és nemes szívének olyan jelét adta, mely megérdemli, hogy azt a nagy nyilvánosságnak is bejelentsük. A mi jó öreg Bélteki Dávidunk nyolevanharmadik életévét tölti. A napokban beteg lett, ágyba feküdt. Mint egyik legtemplomosabb atyánkfíat, kötelességemnek tartottam meglátogatni. Beszélgettünk a háborúról, az Isten gondviseléséről, a betegségről, az egészségről, a földi és a mennyei életéről. Mikor a beszélgetést befejeztük s jobb egészséget kívánva, távozni akartam, Dávid bácsi visszatartott s így szólt: Tiszteletes úr! én a csengeri református szegény-alapnak ezer koronát akarok hagyományozni. Tessék megírni róla az írást és én azt kifizetem. — Szinte a könnyezésig meghatott a kegyes öregnek ez a nyilatkozata. Elfogódott hangon mondtam: Megcsinálom, Dávid bácsi s elhozom s aláírhatja. De, míg én az írás megfogalmazásán gondolkoztam, Dávid bácsi felküldötte feleségétől a csengeri Népbankban elhelyezett pénzéről a betét-könyvet, azzal az utasítással, hogy abból egy-ezer korona vezettessék által a csengeri református szegény-alap betét-könyvébe. Tíz évi csengeri lelkész-ségem ideje alatt ez volt a legtekintélyesebb önkéntes adomány. Legteltebb kalász azon kalászok között, amelyekről beszélni fog az utódoknak a csengeri refor-

mátus egyházközség aranykönyve. Midőn az adományozónak e helyen is hálás köszönetemet nyilvánítom, hálát adok Istennek, hogy az ő szent lelkével munkálkodik az ő szegényeinek táplálására s mindnyájunk épületére. Csenger. 1915 március 3. Szerkesztő úrnak tisztelője: Pótor Elemér református lelkész.

— **A testvérek.** A Megváltó tanítása szerint egymásnak testvérei tartoznánk lenni. Tehát a hívek is, az egyházak is, még a kerületek is. Ebből a testvériségből azonban a valóságba nem sok ment át. Az egyénekről nem is szólunk, azoknak külön útjaik vannak. De az egyes egyházak is meglehetősen elszigetelten s hidegen állanak egymás mellett még ugyanazon egyházmegyében is. A kerületek meg épen külön csoportosulnak. Annál megindítóbb, midőn ott is, ahol nem hatalomról, nem osztzkodásról van szó, láthatunk valami közös együttérzést. Ilyen legközelebb az a jelenség, hogy a hadbavonultak vallásos olvasmányokkal való ellátása ügyében a tiszáninneri és a tiszántúli kerületek egységesen járnak el s dr. Tüdös István tiszáninneri püspök, a mi püspökhöz küldette a beérkezett adományokat. Még abban is közösen járt el a két kerület, hogy (a mi kedves Baksay bátyánknak is öröme lesz benne) elsősorban zsolnárokkal kívánják ellátni a hadfiakat. Az énekes kálvinista magyar nem is lesz hűtlen egyházához. Azt, aki szívvel-lellekkel részt vesz a mi egyszerű istentiszteletünkben, azt, aki még gyönyörűséggel éneklé Dávid zsolnárait és a dicséreteket, azt nem veszi el tőlünk olyan könnyen sem Róma, sem a baptizmus és az élő-keresztység. Miután a Sárospataki Református Lapok a postai mizériák s a benzinhiány miatt csak nagyobb időközökben jelenhetik meg, de emlékezet okáért is, ide iktatjuk a tiszáninneri egyházkerületből adományait eddig beküldött egyházak névsorát s egyben jelezzük, hogy a konventhez a testvér egyházkerület részéről 1000 zsolnárt küldetett fel kiosztás végett.

Tiszáninneriek adománya. Dr. Tüdös István ref. püspök körlevele folytán adakoztak és adományait beküldötték: Szabó Endre, Magda Sándor 4—4 korona. Szintetsi egyház 16.38 kor., Nagyrozvágy 19 kor., Mezőkeresztes 15 kor., Sajóhidvég 5 kor., Abauj-Szina 10.50 kor., Nyomárkai S. lelkész, Poroszlói egyh. 10—10 kor., Báró Vay Elemér 50 kor., Alsószolca 22 kor., Belsőböcs 42.14 kor., Magyarböd 10 kor., Kungyörgyike, Diósgyőr 20—20 kor., Aszaló 24 kor., Gecse Géza 7 kor., Mezőcsát 200 kor., Fodor György esp. 5 kor., Eszeny 17.69 kor., Semjén 7 kor., Tiszadorogma 4 kor., Lasztóc 7 kor., Varga J. S. ivánka 4 kor., Égerszög 6 kor., Jodvai Dénes ref. lelk. 4 kor., Kesznyék 19 kor., Szürthe 30 korona, Cserépfalva 7 kor., Ardai Dániel 3 kor., Új Lajos 4 kor., Tiszavalka 10 kor., Sajóvelezd, Aggtelek 5—5 kor., Alsómihály 11 kor., Felsőrócsai 6 kor., Botos József Paranya 10 kor., Szöllőssy Gyuláné 2 kor., File István Ároktó 10 kor., Hegyemi egyház 15.32 korona.

— **Az új népiskolák.** Debrecen város növekedésével megnöttek kulturszükségei is. A statisztikai adatok alapján a város 17 tantermet köteles építeni és valamennyi tanítói állást szervezni. Az iskolák a Rakovszky-utcán és a Nyilas-telepen már készen is vannak, szeptemberben már meg is nyílnak, a többi iskola előkészítésére is megtették az előkészületeket. Az iskolák jellege még megállapítva nincsen; a református egyház nem bírja átvenni, tehát az új iskolák községi jellegűek lesznek. Természetesen ez a sokféle típusú iskola nem

válík a tanítás egységességének a javára; ezért a város az új tanyai iskolákat az államnak akarja átadni, miután már a többi tanyai iskola is az államé, ellenben a belterületi iskolák, ha a református egyház nem veszi át őket, községié lesznek. Természetesen ez komplikálja a kérdést, mert akkor a városnak, holott rengeteget áldoz a közoktatásügyért, még külön iskolai adót is — kénytelen — kellene kivetni, holott a község egyházi adó címen már is tíz százalékot fizet a felekezeti oktatásért, tehát az iskola-fenntartó felekezetek tagjait újabb iskolaadóval megterhelni nem lehet.

— **Elhunyt piarista tanár.** Mint Kolozsvárról jelentik, ott hirtelen, szívszélhűdésben elhunyt Varju János piarista tanár. A halál munkaközben, íróasztala előtt találta a tudós professzort, aki a szerénység és névtelenség homályában becses társadalmi és kulturális tevékenységet fejtett ki. Varju János Debrecenben a piarista gimnáziumban évekig tanított; innen is távozott Kolozsvárra. Városunkban is sok híve és tisztelője volt a kiváló professzornak, akiknek körében halálhíre őszinte részvétet keltett.

— **A Csokonai-kör Vörös félhold ünnepe.** A törökökkel egy volt a vére Árpád törzsének, a honfoglaló magyarság fegyveres kíséretének. A hódoltság idejében is sok török vér került ereinkbe. Az, hogy őlük-pusztítottuk egymást, fájdalom, ez is mintha rokonságunkat bizonyítaná. A szabadságharc óta lelkileg is közelebb jöttünk egymáshoz, most pedig a világháborúban éppen egy táborban harcolunk. Illő hát, hogy együttérzésünket minden lehető módon megmutassuk. Ez történik azáltal, hogy a törökök katonáinknak cigarettát küldenek s hogy mi a Vörös félhold, a török vereskereszt számára gyűjtünk. Ez érdekében rendezte a Csokonai-kör alkalmi ünnepét, melynek fénypontja a dr. Germanus Gyula (keleti akadémia tudós tanára, a Korán fordítója) előadása volt. Ez a fiatal tudós sokat tud s mindazt, amit tud, érdekesen tudja előadni. E mellett közvetlen közelből még nagyobb s még lebilincselőbb a hatás, amit kivált. (Bizonyosság erről dr. Baltazár Dezső püspöknél, a török-magyar baráti vállalkozás magyar elnökénél és vezérférfiánál való látogatása, hol közvetlen tapasztalataival ragadott magával.) Amit Hajdu megye díszes székházában összegyűlt előkelő közönségnél elért, az is meghaladta a rendes méreteket. Tetszetek a többi számok is, különösen a Szávay Gyula Csokonait idéző elnöki megnyitója. Az est sikere a buzgó Csokonai főtitkar, dr. Kardos Albert érdeme, akit külön is ki kell emelnünk s aki dr. Kunoss Ignác „Izzó félhold”-ját olvasta fel. A nemes cél javára 400 korona gyűlt.

— **Dobra adománya.** A nagykarolyi egyházmegye sem akar a szatnári mögött maradni és nagy adományokat küld a hadi kassza javára. Szamoszeg után most Dobra jelentkezik nagyobb összeggel, mely a mi kedves atyai barátunk érdemét, nt. Korány János buzgóságát dicséri. Szerkesztőnknek s lapunknak régi kipróbált barátja ő, ki híveinek ezen jeles áldozatkészségéről lapunkban kívánja a nyilvánosságot értesíteni. Erre vonatkozik a mellékelt levél, melyet szószerint közlünk.

Nagytisztelétű Szerkesztő Úr! — Nagytisztelétű Korány János dobrai református lelkész úr hivatalunkhoz a mai napon érkezett levelében a dobrai hívek

között Főtiszteletű Püspök Úr felhívására a katonáinknak vallásos iratokkal való ellátására gyűjtött 115 (egyszázötvenöt) korona adományról azt írja, hogy mind ez ideig még nem volt nyugtázva és ezt Nagytiszteleted becses lapjában eszközölni kéri, hogy avval az adakozók előtt mint igazolással szolgáljon. A dobrai kis egyház gazdag lélekre valló adománya, mint egyik dicsőséges példa, hadd tündököljön mind a gyülekezetekben! Az ősi protestáns szegénység önként hozott áldozatokban gazdag im ma is! — Teljes tisztelettel kérem Nagytiszteletű Szerkesztő Urat, méltóztassék ennek becses lapjában helyet adni. — Szívességét köszönve, kész tisztelettel vagyok Nagytiszteletednek — Debrecen, 1915 március hó 12-én — aláíratos szolgálja: Pánczél Jenő, püspöki esküdt.

— **Lelkészwálasztás.** Csak örvendetes jelenséget látunk abban, hogy a gyülekezetek volt lelkészüik családjából választanak. Az atyák hű szolgálatának áldása így válik valósággá a fiakban. Szabolesban most egymásután két ilyen lelkészwálasztás ment végbe. Az egyik a gávai, amelyről már hírt adtunk, a másik a *tiszabzdédi*, melyről most kapunk baráti kézből örvendetes értesítést, mely szerint „A tiszabzdédi virágzó ref. gyülekezet f. évi január hó 31-én egyhangú lelkesedéssel Porzsolt Lajos ottani s. lelkészt hívta meg lelkészéül. Három évi buzgó és sikeres munkálkodás után méltó megtiszteltetés érte a fiút, aki édes apja örökébe lépett. Isten áldása legyen a gyülekezetben és az ifjú Timótheus munkálkodásán,“ Isten teljes áldása. Ez a mi óhajunk is.

— **A református diakonissza otthon és kórháza részére újabban adakoztak:** Vars Antal táborigazgató lelkész 100 kor.; dr. Lévy József táborigazgató orvos 10 kor.; Lévy Imre (H.-Böszörmény) 4 kor.; gróf Degenfeld Gusztáv (Téglás) 400 kor.; Kiss Sándorné 2 kor., élelmiszer; Zih Sándor lelkész könyvek; Huszár Gáborné élelmiszer, csokoládé; Szabó Albertné élelmiszer, csokoládé; özv. Székely Jánosné élelmiszer; Tóth Bözsike és Manczika csokoládé; Kiss Józsefné élelmiszer, bor, szivar, 2 párna, 4 huzat; Deák István élelmiszer; Lajos Istvánné és Hirschfeld Tiborné élelmiszer, gyümölcs; Kántor Ida gyümölcs; Ökröss Mariska csokoládé; Karácsony Imre ref. lelkész gyűjtése (Földes) 24 párna, 3 huzat, 14 paplan, 6 takaró, 14 paplan-lepedő, 36 alsó-lepedő; Takács Ferencné gyűjtése (Szaniszló) 3 párna s huzatok, 1 dunyha, 1 paplan, 38 törülköző, kötöző ruhák, ág- és paplan-lepedők; dr. Baltazar Dezsőné élelmiszer, 9 drb fehérnemű; Nagy Janka csokoládé; Orszó Lőrinc élelmiszer, gyümölcs; Oláh Józsefné gyümölcs, befőtt; Tóth Erzsike narancs; Uray Sándor könyvek; Lajosy Béláné 6 theás csésze; Koppányi Istvánné kötöző ruhák; Nedeckzi Gizella testvér fali bibliai mondások; Harmathy antiquarium könyvek, folyóiratok. — Az adományokat hálással köszöni és továbbra is bizalommal kéri a Diakonissza Otthon és kórház vezetője.

— **A hazáért.** Most tűnik ki, hogy mi a nemzetnek a kálvinizmus s mik az egyszerű kálvinista papok. Prófétái a magyar nyelvnek és hazafiságnak. Tanítói, összetartói, vezetői a népnek és védői a honnak. Az összes felekezeti papok és lelkészjelöltek közül csak a mi teológusaink állottak be katonának. De ha beálltak volna a többiek, a róm. kath. kispapok is, akkor is

előnyben volnánk mi magyar református papok. Mi fiainkat is oda adhattuk a haza védelmére. Így adta oda két szép fiát a geszti református lelkész és így adták azt oda a tibbiek is mind. Ha minden részben egyenlők lehetnénk is, ebben még is mi vagyunk elől. Erdemes is volna a ref. papi családbeli hősök neveit összeszedni. De ki győzné ezt? 2000 ref. pap családjából legalább 4—5000 családtag harcolt és hullatja véréit. Dicső fiúk, magyar papi családok gyermekei, hősök hősei, a ti neveitek közé írjuk be Király Zoltánnak, Király Antal tiszabökényi lelkészársunk fiának a nevét is, akinek elhunytáról részvétellel, de felemelő érzésekkel is vettük a következő gyászlevelet: Alulírottak szemünkben keserű könnyel, szívünkben soha meg nem szűnő égő fájdalommal tudatjuk, hogy forrón szeretett kedves fiunk *tótfalusi Király Zoltán*, ki mint egy éves önkéntes szolgált a Miskolcon állomásozó 65-ik gyalogezred 11-ik századában, az 1914-ik év szeptember hó 9-én a Hopki-melletti csatában hősként harcolva elesett. Tiszabökény, 1915 március hó 2. Király Antal ref. lelkész. Simon Ágnes szülék. Király Lenke özv. Török Andorné, Király Irma férj. G. Szabó Gábor tiszaszőlősi ref. lelkész, Király Kornélia, Király Andor, Király Lőrinc, Király József, Király Kálmán testvérei. A hősöket megillető áldó kegyelet virraszson az idegenben, a hősök közös sírjában is, bizonyára hazája dicsőségéről álmódó jó magyar katona összeronsolt porrészei felett!

— **A Katona Otthon.** Csodálatosan fejlődik ez a rendkívül bevált nagyfontosságú intézmény. Ma-holnap alig férnek a látogatók az eddig megnyitott 3 helyiségben, úgyhogy szükség lesz a nagy terem átalakítására is. A katonaság életszükségnek ismerte fel a barátságos katona társaskört s minden osztályát derekasán igénybe veszi. Levélírás, olvasás, szórakozás, teázás a napirend. Tegnap még tüntetés is volt. A 200-an felüli látogatók tüntettek az Otthon vezetői mellett és éltették a jó teát s azt is, aki azt számukra készíti. Még nemzeti szokás szerint a Himnuszt is elénekelték. A látogatók nagy száma azonban legalább előttünk a vezetők előtt nem meglepetés. Ellenkezőleg, bizton számítottunk arra. A debreceni közönségnek az Otthon iránt tanúsított jóakarata azonban még a mi várakozásunkat is felülmúlta. A megindult adakozásokról, a nagy sikerű munkáról f. hó 6-dikán számolt be az ügyvezető igazgató a nagy választmányának, melynek gondos tanácskozását dr. Baltazar Dezső vezette s melyben May Andor malomigazgató és Szent-Királyi Tivadar léptek fel cselekvőleg, megajánlván az elnök példája nyomán 20—20 korona havi segélyt és 1000 cigarettát. Amint az eddigiekből megállapítható, az Otthon fennállását és fejlesztését a kilátásba helyezett adományokkal bizton remélhető. (Még a mi kis egyházainkat is megkereste a püspök.) De megállapítható az is, hogy ez a munka Istennek tetsző, jó munka s a Katona Otthon, a mi bevonult polgár-katonáinknak a legmegfelelőbb helyisége. Igazi Otthon köz-szükségét pótol s méltó a közönség pártfogására.

— **Tavaszi vetések.** Eddig Petőfivel így énekelünk: „Járjatok be minden, minden földet!“ ezután már

ezt így fordítjuk által: Vessetek be minden, minden földet. Vessék be mindazok, akik tehetik, mert az őszi vetésekkel nem legjobban állunk. Félő, hogy a márciusi hó miatt nagyrészüket kipálják s megfűl. A márciusi hó akkor is árt a vetésnek, ha zsákban húzzák keresztül rajta: most pedig félméteres s alól fagyott a hó, amely a vetéseket itt az alföldön borítja. De Isten majd gondot visel. Miért még kettőzött igyekezettel kell készülni a tavaszhoz. Meg kell engedni, hogy a parlag-földet ki-ki feltörhesse, sőt közérővel fel kell szántani az ilyen területeket. Község, megye, állam adjon vetőmagot s munkát a nép. Most olyan idő van, hogy még a leg-gazdagabb embernek is vállalni kell legalább egy vékás földet. A népiskolák veteményest csináljanak s azt hűségeken a köz javára megműveljék. Felsőbb iskolások, gimnáziumok, magasabb tanfolyamok hallgatói aratásra készüljenek. Mindenütt tavaszt vessenek, különösen kolompért, hagymát, paradicsomot ültessenek. A nagy gazdasági udvar egy részét is fel lehet most fájdalom, ásni. Nincs marha, nincs járó jószág, mely letapossa. Azt mondjuk most Petőfi után: Vessetek be minden, minden földet.

— **Ritka magas életkor.** Nagytiszteletű Szerkesztő Úr! Különös ritkaságkép közlöm, hogy e mai napon a batári erdőből egy 105 éves ker. atyánkfíát, földművelő-napszámos Sankó Józsefet temettem a batári sírkertbe. énekszóval hozván, aggkorát méltató gyászbeszéddel, harangszó nélkül (mert már két hét óta nálunk nem szabad harangoztatni!) Maradt 25 tagú családja, ebben egy 70 éves férfiat nem ismert leánya, 3 unokája a haretéren. Gyermekei nem emlékeznek rá, hogy valaha betegeskedett volna, folyton fáradt, dolgozott, mozgott. Csak most halála előtt 4 nappal mondá: Sejttem a halált! Azért összegyűjtötte szeretteit, egy új Jákóbként megáldotta, lefeküdt s bár öntudatánál maradt, többé egy szót sem szölt; elaludt, mint az olaját teljesen felemésztett mécs-világ. Áldott legyen emlékezete e nyomorult földön. Teljes tisztelettel Nevetlenfalú (Ugoesa m.), 1915 márc. hó 5. *Szentpétery Pál* ref. lelkész.

— **Élelmiszerek monopoliáért.** A nagyvárad-városi állandó választmány utóbbi ülése érdekes állásfoglalást jelentett be. Lukács Ödön főjegyző ismertette a választmány tagjai előtt Debrecen város átiratát. Debrecen városa fölírta a kormányhoz, hogy mondja ki az összes elsőrendű élelmiszerek állami kezelés alá vételét. Elsőrendű élelmiszereként Debrecen a lisztet, gabonát, kenyeret és húst nevezte meg. Pancsova városa viszont a liszt és gabonafélék állami felügyelet alá vételét sürgette meg egy föliratban. A főjegyző javaslata az volt, hogy Nagyvárad városa Debrecen átiratának az eszméjét tegye magáévá és foglaljon állást az összes élelmiszerek állami kezelésbe vétele mellett. A választmány egyhangúlag magáévá tette a javaslatot, így a közgyűlés elé már mint az állandó választmány javaslata fog kerülni. Radikálisabb megoldást elképzelni sem lehet, mert az elsőrendű élelmiszerek állami kezelésbe vétele egyet jelentene az összes élelmiszerek teljes szabályozásával. Nagyvárad és Debrecen állásfoglalása megszólaltatja most az összes törvényhatóságokat. Nagyvárad fölírta még Debrecen átiratánál is tovább megy, mert teljesen a kormányra kívánja bízni annak a megállapítását, mik

az elsőrendű élelmiszerek, így a vetemény, zöldség és főzelelékfelek is monopolizálhatók lesznek.

— **Sokba kerül a Zenede.** A Zenedének városi kezelésbe történt átvétele a múlt évben 43,000 koronába került a városnak, mert ennyit fizetett rá a házipénztár. Az idén ez az összeg még nagyobbra fog nőni. A város igen súlyos kötelezettséggel vette át a Zenedét; nemesak a tanerők fizetését emelte, hanem még arra is kötelezte magát, hogy a tandíjból befolyó jövedelemből pályadíjakra és ösztöndíjakra segélyalapot létesít, e célra a jövedelem 20 százalékát félreteszi. Már van is rá pályázó, pedig az alap még nincs meg. A város terhet szaporítja a helyettesítési díjak is, amlt a kiválóbb növendékek kapnak, akik a tanárok helyett tartják meg akadályoztatásuk esetén az órákat. Miután a város ugyanis kegyetlenül ráfizet a zenedére, a tanács kimondta, hogy helyettesítési díjakat többé nem fizet, hanem a tanerők helyettesítsék egymást külön díjazás nélkül, mint az más tanintézetekben is szokás.

— **Megszűnik a „Non expedit“.** A B. H. római tudósítása s a legkitünőbbben értesült vatikáni körök híradása szerint néhány napon belül pápai irat fog megjelenni az olaszországi katolikusok politikai újjászervezésével kapcsolatosan. Ez az irat érdekes újításokat fog tartalmazni a katolikusoknak a politikai és választóhar-cokban való részvételére vonatkozóan. Azt az öt hatalmas katolikus szövetséget, amely jelenleg Olaszországban működik, szorosán összebb tömörítik és az egészet a leghatalmasabb szövetség, az Unione Popolare főnhatósága alá helyezik. XV. Benedek elhatározása szerint ezen felül intéző bizottságot alakítanak az öt katolikus szövetség elnökeiből; akik ilyenformán egyöntetűvé tehetik az olasz katolikusok minden mozgalmát. Ezeket a reformokat XV. Benedek már októberben megemlített az olasz katolikus pártok vezetőinek, akik együttes kihallgatáson jelentek meg nála. Az egész ügynek a legfontosabb része az, hogy az olasz püspökök föl-szabadulnak annak a terhétől, hogy a képviselő választások alkalmával ők is elhatározó részt vegyenek a jelölésekben. A püspöki karnak ez a politikai szereplése sok vitára adott alkalmat Olaszországban, sőt az is előfordult, hogy egy-egy mandátumot amiatt semmisítették meg, mert azt a vádat hozták föl, hogy a katolikus papság részvétele az illető választásban megsemmisítette a választó lelkiismereti szabadságát, vagyis, hogy nem önszántukból, hanem lelki kényszerűsg miatt szavaztak erre vagy arra a jelöltre. A Vatikánból eredő hírek szerint hosszantartó tanácskozások folytak a non expedit kérdésében, de valamennyi nevesebb tagja a Kuriának azon a nézeten volt, hogy az olasz katolikusok örömmel vesznek részt az aktív politikai életben és nagy elégedetlenséget keltene, ha ebben meggátolnák őket. Ilyenformán a non expedit, amelyet már X. Pius is mellőzhetőnek mondott bizonyos föltételes esetekben — lassankint halad a teljes kiküszöbölődés felé. Természetes, hogy a pápának eme korszerű reformjaihoz az olasz sajtó orgánumai pártállásuknak megfelelő magyazatot fűznek. A legtöbb úgy fogja fel azt, mint a kibékülésre tett lépést. Szerintünk ez a határozat a le-számolásnak és a harcnak tényleges megkezdését jelenti. Olaszország Belgiummá készül. Minden magyarázgatás

korai azonban addig, amíg maga a pápai dokumentum teljes egészében nyilvánosságra nem kerül.

— **Háború és kertészet.** Ne csak azok szolgálják a hazát, kik az ellenséggel küzdenek, hanem mindannyian, akik itthon maradtunk s otthonunkat, kicsi vagy nagyobb kertünket élvezzük. A háborús események folytán tavasszal lényegesen kisebb lesz a zöldségtermék s így mindenféle friss főzelék behozatala. Ez annál súlyosabban fog érinteni minket, mert hiszen akkorára a konzerv- és hüvelyes főzelékek, valamint a rizskása a hadbanállók nagy fogyasztása folytán nagyjában elfogytak. Hazafias munkát végzünk tehát, ha az élelmiszereket lehetőleg szaporítjuk. Mindenki, akinek kertje és alkalmas berendezése (üvegháza, melegágya) van, kötelességének kell, hogy érezze, hogy ezeket főzelék termelésre már jókor kihasználja. Nemesak, hogy ön-maga jut ezáltal friss főzelékhez, amelyet különben drága pénzen kellene vásárolnia, hanem még vásárra is küldhet, amiáltal a közéleteléshez hatásosan hozzájárulhat. A következő főzeléket lehet már mostan bevetni: kelvirág, kel, karalábé, saláta, nyáriendívia és hónapos retek. Ezek a zöldségtermékek meleg, félmeleg üvegházakban és melegágyakban jól tenyésznek. Sárgarépat, petrezselymet, hagymát, feketegyökeret, parajt kedvező időjárás esetén már február hónapban szabad földbe vetni. Ha a borsót januárban faládikába ültetjük, márciusban már bátran kiültethetjük a szabadba. A kelvirág, káposzta és kel áttelelt plántáit márciusban kiültethetjük a szabad föld barázdáiba. Burgonya könnyen csiráztható és a kert védett helyeire kiültetve hamarabb használható. Hogy lehetőleg korán nagy mennyiségű zöldséget termeszthessünk, főleg a melegágyakra kell különös súlyt fektetnünk. Nagyon kevés befektetéssel itt nagy eredményt érhetünk el még kis kertünkben is. Akármilyen egyszerű deszkaláda ablaküveggel és elegendő lö- és tehéntrágyával (amely továbbra is földünk előnyére válik) megfelel ennek a célnak. Ablaküveg helyett szükség esetén olajos vagy zsiros papírral bevont faktereteket is használhatunk. Kertcséknek vagy kis földünk, mely eddig csak örömeinkre szolgált, járuljon hozzá most családunk és ha lehet, embertársaink megélhetésének megkönnyítéséhez. Előrelátó beosztás, szeretetteljes gondosság itt szép eredmények eléréséhez vezet. Felvilágosítással és tanácsal mindenkor szívesen szolgál a „Női segély a háborúban“ gyümölcs- és főzelék alosztálya. Budapest, II., Ákos-utca 16.

— **Erdelyi Károly.** A debreceni világjáró diák (gyalog utazta be Olaszországot, Franciaországot és Angliát) az Amerikában előbb Clevelandi, majd Fairporton megválasztott magyar református lelkész meghalt. Haláláról, melynek hírével velünk együtt sok ismerős olvasta részvétellel, az amerikai egyesült magyar ref. egyház a következő gyászlevelet adta ki: Az Amerikai Magyar Református Egyházmegye a keserű vesztesnek mélyen átérzett fájdalommal tudatja a szomorú hírt, hogy az Úr szőlőjének hűséges munkása és magyar nemzetünknek tüzelkű és bátor zászlóvivője idegen világban bujdosó véreink előtt Tiszteletes Erdey Károly úr, előbb a Clevelandi West-Sidei, utóbb az Ashtabula-Conneaut-Fairporti Egyházközségek lelképásztora, egyházmegyénk volt Pénztárosa az 1915. év január havának 28-ik napján Fairporton, életének 34-ik, boldog házasságának harmadik, rendes lelkészi munkásságának 9-ik évében elhunyt, nem tudván tovább viselni keresztjét, melynek emberi erőt meghaladó terhe alatt megfáradott a kimerült test

és összetört az elesüggedt lélek. Az elhunytak temetése e hó 30-ik napján délután 1 órakor a fairporti halottas házában és azután a templomban, február hó 1-én délután 2 órakor pedig Clevelandban a west-sidei egyházközség templomában lesz, ahonnan az elhunytak testét a West-Park temetőben fogjuk nyugalomra helyezni. Szomorú elhunytát az édes hazában élő öreg édes anyján kívül neje született Szilvássy Irénke asszony és két kis gyermeke: Károly és Gyöngyike keseregve sínylik s minden többi rokonai bánatban gyászolják. Gyülekezeti kedves és szeretve megőrzött emlékezetének áldásában vesznek tőle búcsút, anyaszentegyházunk pedig Isten irgalmasságáért esdekelve arra kéri az Örök Bírót, hogy Idvezítő Jézusunk érdeméből és ígérete szerint fogadja a színe elé járuló szolgát kegyelmesen és földi szenvedései után bocsássa be őt az ő Urának örömeibe.

— **Német hősök a debreceni honvéd temetőben.**

Most van alkalmunk közölni Materny Lajos ág. esperes imáját a debreceni honvéd temetőbe temetett német hősök felett. Nem a féltékenység felkeltése, de az igazság érdekében megjegyezzük, hogy ha ezek a hősök egyesült protestánsok voltak, felettük református papok is szolgálhattak volna. Sőt még inkább: az ág. ev. lelkésznel együtt is szolgálniok kellett volna. De ez nem von le semmit a Materny Lajos imájának a szépségéből, sem annak csengő hangon való előadásának nagy hatásából. Az ima ez volt: „Mindenhátó Isten, ki a falevélre is gondot viselsz, minden mások felett te őröd az ember életét. A boldogság és öröm között te igazgatód lépteinket s ha a halál veszedelmeivel szembe kell néznünk, ez is a te akaratodból történik. E koporsók is, melyek felett téged keresünk, azt mondják nekünk, hogy életünk csak hajszálon függ és a te kezében van. Ha tábor fog körül, nem fél szívünk; ha had támad reánk, te benned bízunk. E harcok, e hősök is benned való bizalommal indultak véres harcmezőkre, hol fegyverek ropogása, ágyúk bömbölése, kardok csattogása a mindennapi zene. Azzal a tudattal hagyták el édes otthonukat, hogy akár élet, akár halál legyen is az ő osztályrészük, az te tőled jő s mind jó az, amit te teszesz. Földi életüket áldozatul adták a haza szolgálatában, engeddd szolgálniok az örök életet a Krisztusért, akiben hittek, mert aki életet elveszti ő érte, megtalálja azt. Habár távol idegenben érte től az utolsó ellenség: a halál, nem idegenben, lelki rokonok, hősök és vértanúk között porladozik majdan az ő tetemük. S akik hiába várják kedveseiket vissza, boldog öröme, mert nem térnek vissza, azokat vigasztald meg azzal az édes reménnyel, hogy akik benned bíznak és szent fiadban hisznek, azok egykoron újra látják egymást végnélküli boldogságban, te nálad. Amen“.

— **Elvadulás.** A Times című nagy angol lapban olyan hirdetés jelent meg, mely szerint a hirdető 50 font kölcsön-összeg ellenében 8 német megölésére kötelezi magát. Bizony megtörtént az nálunk is, hogy vitézségi érmet adtunk Faragó Géza 3-as honvédnek, aki 16 embert lőtt le s negyvened magával elfoglalta az ellenség által megszállott falut. Vitézi hőstett volt ez s mégis megdöbent a szívünk, midőn a kitüntetésen jelenlevő apával magunk is gratuláltunk. „Derék dolog, hogy a hazának ilyen hős fiút nevelt.“ Derék dolog bizonyára, de az, hogy valaki 4000 koronáért előre bejelentve gyilkolási készségét és még elkötelezze is oda magát, a mai rettenetes háborúban is elvadulás s méginkább az, hogy ilyen hirdetés a Timesben megjelenhetett.

— **Elesett katonák anyakönyvezése.** A régi anyakönyvekben pontosan ki van töltve a felek polgári állására vonatkozó rovat s ebben ott találjuk a nemes, jobbágy és polgár megjelöléseket. A halotti leveleken ezek a jelzések most is szokásosak s a debreceni civis gyász-céduláján ott is áll a rangot jelentő polgár szó. Kitüntetéskepen szokták megjelölni és elkönyvelni a 48—49-iki szabadságharc hőseit, a honvédeket is. Most a nagy világháború harcosainak jár ki ez a kitüntetés: „a hazáért hősileg elesett“, mellyel újabb nemesség kezdődik a mi polgári és állami életünkben. Ezeknek az elesett hősöknek a rokonai, testvérei, leszármazói lesznek az új magyarország urai és birtokosai s velök együtt azok, akik a világháborúban részt vettek, ottan vitézül harcoltak és a gondviselés kegyelme folytán megmaradtak. És ez teljesen méltányos is. Ennek a körülménynek a súlya már is előreveti az árnyékát s általános az a nézet, hogy a hárból hazatérő vagyontalan földműveseket, ezeket a páratlan magyar katonákat és hősöket mind földbirtokhoz kell juttatni, a többieket pedig velük együtt fel kell venni a választási névsorba s meg kell adni nekik a választási jogosultságot. Mind hősök ők, mind férfiak, ők védik a hont, az államot, illő, hogy első helyet is foglaljanak el abban.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.

Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

1244. sz.

Pályázat.

A beregi református egyházmegyébe kebelezt, püspöki kinevezés alá tartozó bilkei missziói lelkészi állásra ezennel pályázat nyitattik. Az állás javadalma lakáson kívül földből áll, melynek jövedelme hivatalos becslés szerint 390 K 85 fill., állami fizetésekiegészítés 1209 K 15 fill. Ehez járul a misszióban tett utazások átalányául az egyetemes konventtől nyerendő, ez idő szerint 400 korona missziói segély.

Megváltandó beruházás bejelentve nincs. Az állás a kinevezés után azonnal elfoglalandó.

Szabályszerűen felszerelt kérvények 1915 április hó 4-ig a beregi református egyházmegye esperesi hivatalához Munkácsra (posta helyben) küldendők.

Kelt Debrecen, 1915 március 9.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A debreceni ref. főgimnáziumban három rendes tanári állásra pályázatot hirdetek, amelyek az 1915. év április havában tartandó egyházkerületi közgyűlésen választás által töltenek be és pedig két állás magyar-latin képesítésű és református

vallású, egy állás pedig latin-német képesítésű és — a tanszék alapítványi jellegére való tekintettel — ág. hitv. ev. tanárral. Évi javadalmas 2400 K törzsfizetés, 800 K lakáspénz és öt 200 K-ás ötödéves korpótlék. A korpótlék alapjául szolgáló időbe a másutt töltött rendes tanári évek beszámíttatnak. A törzsfizetés később 2800, 3200 és 3600 K-ra emelkedhetik. A megválasztott tanárnak emellett igénye van az idevonatkozó feltételek szerint az állami fizetésekiegészítésre és amennyiben még nem volna tagja, az országos tanári nyugdíjintézetbe való felvételre. Ha a törzsfizetés és a fizetésekiegészítés együtt véve a 3200 K-t meghaladja, a lakáspénz ez együttes összegnek egynegyed részében folyósíttatik. A pályázati kérvényt a tiszántúli ref. egyházkerület közgyűléséhez kell intézni és fel kell szerelni a következő okmányokkal: keresztlevél, érettségi bizonyítvány, tanári oklevél, az előbbi alkalmazásról szóló bizonyítványok, az esetleges irodalmi működés igazolása, a katonai kötelezettség irányában fennálló viszony igazolása, közhatósági bizonyítvány a pályázónak a tanári pályára alkalmas voltáról. A kérvényt 1915. évi március hó 25-ig a ref. főgimnázium igazgatóságához Debrecenbe kell beküldeni. A megválasztott tanár köteles lesz tanszékét az 1915—16. tanév kezdetével elfoglalni és a tanév folyamán székfoglaló értekezést tartani. Debrecen, 1915 március 3.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

1048—1915. sz.

Pályázat.

A beregi ref. egyházmegyébe kebelezt Csonkapapi egyházközség rendes lelkészi állására ezennel pályázat nyitattik. Fizetés lakáson és kerten kívül földben és terményben (mely utóbbi az adósegélyből megváltatott) a jelentő iv szerint 1216 korona 53 fillér, állami fizetésekiegészítés 383 korona 47 fillér.

Szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények 1915. év március hó 28. napjáig Bertók Béla espereshez Munkács, Bereg megye (posta helyben) küldendők. Megváltandó beruházás bejelentve nincs.

Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Kelt Debrecen, 1915 február 26.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Építettő egyházak figyelmébe!

Templomok és iskolák festését, templomi és iskolai berendezések mázolását mérsékelt áron elvállalja

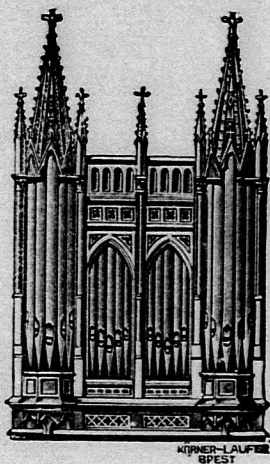
Schuller Sámuel

templom- és szobafestő vállalkozó

Debrecen, Simonffy-utca 25.

Telefonszám 806.

Csak első
díjakkal
kitüntetve.

Alapított
1907-ben.

A pécsi
országos
kiállításon
állami
aranyérem-
mel kitün-
tetve.

Alapított
1897-ben.

Angster József és Fia

P é c s.

Orgona- és harmoniumgyár

A budapesti bazilika nagy orgonájának építője. Ajánlják kitűnő hang- és erős szerkezetű légnymatu és elektromos berendezésű

Orgonáikat

a legjutányosabb árak mellett, művészi kivitelben. — Raktáron kitűnő hangu

HARMONIUMOK minden nagyságban

Elektromos fújtató készülékek.

Arjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Löfkovits Arthur

— oras, ékszerész üzlete Debrecen, Piac-u. —

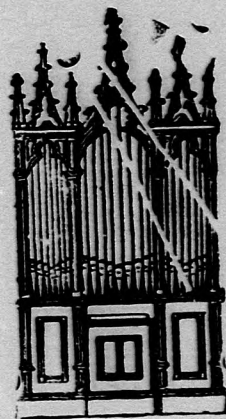
Egyházi készletek, keresztelő edények, urasztali poharak, tányérok, kannák alkalmi ajándékok

nagy raktára.

A református egyházak szállítója.

Orgona és Harmonium gyár

Gőzerő hajtás és saját villamos világítással berendezve.

ORSZÁGH S.
és Fia

cs. és kir. udvari
szállító

RÁKOSPALOTA.
Budapest mellett

Az 1885. évi országos kiállításon „nagy diszoklevéllel” (első díj) és „Ferenc József lovagrenddel”, az 1904. évi veszprémi kiállításon „arany éremmel” (első díj), az 1906. évi kassai kiállításon „diszoklevéllel” (első díj) kitüntetve, azonkívül számtalan kitüntetés és elismerés.

Ajánlják kitűnő hangu és szerkezetű, főleg a legújabb légnymatu (pneumatikai) orgonákat, melyek rendkívül könnyű játékmód és a változatok egyszerű kezelése mellett, az időjárás minden viszontagságának ellenállnak. Szolid munka és jutányos árak. Kisebb orgonáink készletben vannak. Eddig 700-nál több új orgona lett szállítva. Raktáron kitűnő hangu harmoniumok minden nagyságban. Harmoniumok tetszésszerű rajz és változat összeállítással rendelésre készülnek.

Arjegyzék és részletes tervezet kívánatra
díjmentesen küldetik.

ORGONA !!

Nagyváradon, fő-utca 51/15.

UJ ORGONÁKAT

készíték a legujabb pneumatikus csőrendszer szerint, golós-ládával. Biztos működéséért még a legneővesebb templomban is kezeskedem.

ORGONÁIM az elképzeltető könnyedségű játszás-móddal birnak és mindamellett az egyes sipok a leggyorsabb játszás mellett is **precizen** azonnal megszólalnak.

Elvállalok továbbá

régi orgonákat átalakítás, javítás és hangolás a legjutányosabb árban.

ORSZÁGH ANTAL

orgona készítő.

Alapított 1840.

Alapított 1840.

Hönig Frigyes

gőzüzemre berendezett harang és ércöntődeje, szivattyugyár

ARAD, RÁKOCZI-UTCA 11—28. SZÁM.

Ajánlja es. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel bármely más haranggal szemben egy azon hang előállításánál 3—46% suly és ármegtakarítás éretik el. Kitűnő jó hang és tartóságáért több évi jótállás.

Legkedvezőbb fizetési feltételek.

Forgatható és igen könnyen lóditható vas harang fölszerelések, melyekkel egy ember több harangot huzhat és tüzmentes vas-álványokkal. Régi harangoknak vas-szerelésre ala kitását, avagy azoknak csekély fölűlfizetés mellett új harangokkal való fölszerelését.

Képes árlapok és költségvetések kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

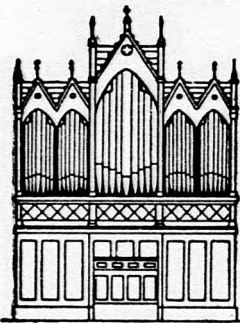
1890-ben a legnagyobb állami éremmel kitüntette.

Rieger Ottó

gőzüzemre berendezett és a kir. udvar orgonagyára. — Hazánk legnagyobb orgonájának a király orgonájának (koronázási templom) alkotója.

Budapest, X. Szigligeti-u. 29.

császári- és királyi udvari szállító.

A bécsi, párisi, pécsi stb. kiállításon kitüntette. Kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomású csőrendszerű (pneumatikus) tartós nemes hangu orgonákat szállít.

40 év óta 2000-nél több orgonát szállított, közte a „KIRÁLY ORGONÁJÁT”

amely mű ezidő szerint Hazánk legnagyobb orgonája. 80 változatu villanyerőre berendezve. Orgona javításokat és hangolásokat a legmérsékeltőbb árban teljesít.

Orgona jókarban tartását elvállalja. Katalógussal tervezetekkel es rajzokkal kívánatra díjmentesen szolgál.

Rieger orgonagyára 40 évi fennállás óta 2000 orgonát szállított.

Király balzsam

Köszvény és csusz ellen.

Legujabb gyógyszer.

Ezen balzsam legujabb gyógyszer úgy belsőleg, mint külsőleg mindenféle fájdalmak ellen. Király-balzsam készítményem mint házi szer szükséges, hogy minden háznál kéznél legyen, mert úgy belsőleg, mint külsőleg kitűnő hasznos szer.

Belsőleg gyomorfájásnál gyomorgörcsnél csikarásnál, fejfájásnál azonnal hat s legjobb fájdalomcsillapító.

Külsőleg tekintélyes orvosok ajánlják köszvénynél csuznál továbbá meghüleseknél, fog és fejfájásnál pár perc alatt hat. Igen hasznos gyógyszer még szájvizhez cseppentve rossz lehellet szagtalanításra 1 üveg 2 k 65 f. 3 üveg 6 kor. 5 fill. Utánvétetl bérmentve.

Hagyar ember nem használ mást csak a híres

Hajdusági pedrót !!

mely legjobb bajusznövesztő és ápoló szer az összes bajuspedrő készítmények között. Hatása gyors és biztos

Postán 3 dobozt 2 K. 15 fillérért. 6 dobozt 3 K. 65 fillérért bérmentve utánvétetl küld a készítő.

Grósz Nagy Ferencz

„Arany egyszarvu” gyógyszerháza a hol mindnn bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek erdreti árakban szerezhetők be.